

Haročnina listu: --

Celo leto . . . K 12—
Pol leta . . . 6—
Četrť leta . . . 3—
Mesečno . . . 120

Današ Avstrije: ---

Celo leto . . . 15—

Posamezne številke

-- 16 vinarjev. --

STRAŽA

Inserati ali oznanila

se računajo po 18 v.
od 6 redne petivrstice:
večkratnih oznanilih velja
popust.

„Straža“ izhaja v ponedeljek in petek popoldne

Rokopisi se ne vračajo

Uredništvo in upravnništvo Maribor
Koparska ulica 8. Telefon št. 113.

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo.

Z uredništvom se more govoriti
vsak dan od 11.—12. ure popoldne

Sedemstoletnica Rudolfa Habsburškega.

V sredo smo obhajali velepomembno sedemstoletnico. Dne 1. maja 1918 je poteklo 700 let, odkar se je (1. maja 1218) porodil na gradu Habichtsburg ob reki Aar v Švici grof Rudolf Habsburški, najstarejši sin grofa Albrehta Habsburškega. Zgodovina grofov Habsburških sega nazaj v 11. stoletje, kajti že l. 1028 se imenuje grof Radeboto Habsburški. Grofi Habsburški niso imeli nobenih posebno razsežnih posestev ne v Švici in tudi ne v sosednji Nemčiji v G. in Sp. Alzaciji. Toda ta neznatna plemenitaška rodovina je že od početka slovela kot pobožnega in plemenitega srca.

Po smrti najznamenitejšega nemškega cesarja v srednjem veku Friderika II. Rudečbradca, ki je bil krstni boter našemu slavnemu Habsburžanu Rudolfu, na neki graščini v južni Italiji leta 1250, ni bilo v Nemčiji nobenega pravega reda. Zmeđe in prepiri so bili vedno večji do leta 1253, ko so si nemški knezi izvolili kar dva cesarja in sicer Riharda Korvelskega in kastilskega kralja Alfonza. Prvi se je le malo brigal za Nemčijo, drugi pa s svojimi nikdar ni prišel v Nemčijo in Nemčija je bila, čeprav je imela kar dva cesarja, pravzaprav brez vladarja, bila je za Nemčijo doba medvladja ali takozvani „interregnum“.

Nemški knezi so sicer uvideli, da ta doba ne more trajati še dalje in so se dogovorili, da si izvolijo cesarja, ki bi bil vsaj po imenu nemški cesar, a preveč mogočen bi pa tudi ne smel biti, sicer bi bil mnogim premogočnim nemškim knezom nevaren. Za nemško krono se je najbolj poganjal Otokar, kralj češki in moravski, ki je bil zajeno še tudi vladar Nižnje-Avstrijske, Štajerske, Koroške in Kranjske. A nemški knezi niso marali za mogočnega Otokarja in so si dne 1. oktobra 1273 na prelozi mogunškega nadškofa izvolili ne preveč mogočnega, skromnega, pravičnega in pobožnega grofa Rudolfa Habsburškega.

Novoizvoljeni nemški cesar si je v prvi vrsti prizadeval, da napravi v notranjosti države mir in red. Kar se mu je vsled njegove dalekovidnosti in

pravičnosti tudi kmalu posrečilo. Nadalje je zahteval, da morajo vsi tisti knezi, kateri so si na nepostavni način pridobili ozemlja, vrniti Nemčiji nazaj. Tako je zahteval od Otokarja, da mu vrne Nižnje-Avstrijsko, Štajersko, Kranjsko in Koroško, kar pa Otokar ni maral zlepa storiti, vsled česar je prišlo do odločilne bitke pri Dürnkrotu na Moravskem. Otokar je izgubil bitko in življenje leta 1278. Po Otokarjevi smrti je moral njegov sin Vaelav prepustiti Rudolfu Habsburškemu vse dežele razen Češke in Moravske in tako je tudi omenjenega leta prišla Štajerska pod žezlo Habsburžanov. Moč Habsburžanov se je po tej bitki raztezala čez vse alpske dežele, katerim so se v poznejši dobi še tudi pridružile ostale avstrijske dežele.

Dne 15. julija 1291 je zatisnil ustanovitelj avstrijske dinastije svoje trdnjavske oči in leži pokopan v stolnici v mestu Speyer na Nemskem.

Jugoslovani se ob sedemstoletnici ustanovitve naše vladarske hiše zavedamo, da smo od nekdaj in vselej bili vdani tej najstarejši in najslavnejši vladarski hiši v Evropi. Z njo smo delili svojo usodo, z njo in za njo smo trpeli ter se vojskovali, kakor naši pradedi, tako tudi naši sodobniki. Za Habsburžane in v obrambo njihovih dežel je jugoslovanska kri tekla v potokih kakor nekdaj tako sedaj. Z našo slavno vladarsko hišo nas je družilo in nas druži večstoletno trpljenje. In kakor smo trpeli za Habsburžane, tako tudi upamo, da bomo z njimi zmagali in se radovali svoje narodne osvoboditve in svoje lepe in tako težko in iskreno zaželjene bodočnosti. Naša vladarska hiša ima veliko nasprotnikov. Pa tudi tisti ljudje, ki se kaj radi imenujejo edino državoohranjujoči element in najtršo podlago naše države, ji delajo težave, ker njih sree hrepeni in teži izven črnogoltnih mej. Jugoslovanska zvestoba ni taka. S Habsburžani smo trpeli in trpimo, z njimi se vojskujemo, z njimi bomo zmagali. Jugoslovanska zmaga = habsburška zmaga.

Politika jeze in osvete.

Tako Nemci sami označujejo svojo sedanjost politiko v Avstriji. Jeze je prekipel in na osveto se

klical graški nemški Volkstag preteklo nedeljo.

Zakaj in na koga so Nemci jezni? Jezijo se, da se ni uveljavil nemški velikonočni program, ki vsebuje natančen načrt za ponemčevanje Slovanov v Avstriji. Nemška Avstrija: to je nemški velikonočni program. Jezijo se na tiste, ki niso potom oktroajev upljali nemškega državnega jezika, odcepili Galicijo in morda tudi Dalmacijo od ostalih avstrijskih pokrajin ter zakonito zavarovali nemško pot do Adrije. Jezijo se na krono, kateri predbacivajo, da je dosedaj zamudila vse ugodne trenutke za izpolnitev nemških želja in ponemčevalnih nakan, pač pa je pomilostila politične zločince, ki jih Nemci imenujejo veleizdajniki.

Svoje jeze Nemci kar nič ne zadržujejo. Na graškem shodu so razni govorniki kar sikali in pihali jeze. Gor do stopnic prestola so nemški nacionalci in radikali pihali svojo razpaljeno in razljučeno sapo. Kot zvesti učenci Bismarkovi so slovesno proklamirali to-le načelo: Če pride zvestoba do kralja v navskrižje z ljubeznijo do nemškega naroda, se postavim na stran svojega naroda. To načelo je Bismarek namenil ne za Prusko, marveč za druge kraje, kjer med njegovimi učenci cvete pogojna zvestoba.

Nemci javno izpovedajo, da jim je za Avstrijo le toliko, v kolikor je Avstrija nemška. Ali nemška Avstrija ali pa nobena Avstrija: to je vodilno načelo nemške politike, ki jo delajo Volksrati, razširjajo med ljudstvo Volkstagi.

Če pa Avstrija ne bo samo nemška, kaj potem? Potem naj postane zvezna država Nemčije. Tako izjavljajo nemškonacionalni in nemškoradikalni kolovodje brez strahu in sramu. Če bi bil kedaj kak avstrijski slovanski politik zahteval nekaj, kar bi samo od daleč bilo podobno tej nemški zahtevi, če bi bil deloval za načelo, da se naj kakšna avstrijska provinca odtrga od Avstrije in priklopi tuji državi, bi ga bili takoj zgrabili in kot veleizdajnika povišali v višave vislice, ki so jih imeli pripravljene na stotine in stotine. Sedaj pa nemškonacionalni kolovodje zahtevajo, naj bi kar vsa Avstrija postala zvezni del Nemčije ter bi naj izginila pod široko prusko piket-haybo. Navdušeno vzklikovanje: Heil Hohenzollern, ki je bučno donelo po graškem nemškem Volkstagu,

LISTEK.

Jugoslavija Jugoslovanom.

I.

Slovenci, Hrvati in Srbi smo en narod!

Slovenci, Hrvati in Srbi smo bili enkrat en sam narod. Toda nesrečne zgodovinske prilike in nerazumevanje pomena narodnega edinstva nas je spravilo pod gospodstvo Nemcev, Madžarov, Turkov in deloma Italijanov. Vsi ti naši tlačitelji so prav dobro poznali rimski rek: Divide et impera — razdvojuj in vladaj, pa so zato poskusili na vse mogoče načine, da bi nas še bolj razdvojili in razcepili. Tako so postali iz prvotno enotnega naroda trije glavni narodi: Hrvati, Slovenci in Srbi, ki so se pa zopet pogosto delili med seboj ter se imenovali po deželah, v katerih so prebivali: Bosanci, Dalmatinci, Istrani, Kranjci, Štajerci itd. Hrvatov v Bački še danes ne imenujejo z njihovim praviim imenom, temveč so znali za nje ime: Bunjevci. To je igra, ki se ponavlja že več kot eno tisočletje in nadaljuje še danes. In vendar eno tisočletje sovražnega prizadevanja in lastne zaslepljenosti ni moglo v nas izbrisati vseh sledi enotnosti. Med ljudstvom je vedno živela več ali manj jasna zavest, da smo Slovenci, Hrvati in Srbi en narod, da govorimo isti jezik, četudi z malimi razlikami.

Saj pravi naš pregovor: Vsaka vas svoj glas. Zato tudi opazujemo, da je že v govorici dveh sosednih vasi več ali manj razlike. Tembolj umevno je, da

bo razlika v govorici naroda, ki prebiva na tako obširnem ozemlju, kakor mi Jugoslovani. Naravno je, da bo govorica našega naroda ob Vardarju in Drini nekoliko drugačna, nego govorica ob Savi, Zili in Muri. Toda na enotnosti jezika to nič ne spremeni. Saj to ni le pri nas Jugoslovanih, temveč v isti in še večji meri pri Nemcih in Italijanih. Med narečjem, ki ga govorijo Prusi in oni, ki ga govorijo koroški ali štajerski Nemci, je tako velika razlika, da se pruski in štajerski, oziroma koroški kmet sploh ne moreta medsebojno razumeti, ako ne razumeata književnega jezika. Nič boljše ni v tem oziru pri Italijanih. Severni in južni Italijani se sploh ne moreta sporazumeti, ako ne poznata književne italijanščine. A tudi v Južni Italiji sami je med posameznimi narečji toliko razlike, da se morajo tam doli še danes vršiti porotne razprave s pomočjo tolmača, ker ne razumejo sodniki in porotniki narečja obtožencev in priče.

Vse te stvari je potrebno, da smo omenili, ker je eno najbolj priljubljenih agitačnih sredstev proti nam trditve, da Jugoslovani nismo enoten narod, ker govorimo povsod drugače. Toda naši narodni nasprotniki se ne poslužujejo tega izgovora le, da bi dokazali našemu ljudstvu, kako različna je slovenska govorica od hrvatske in srbske, temveč oni so si že od nekdaj prizadevali, da bi tudi Slovencem samim v posameznih deželah dokazali, kako oni niso isti narod in ne govorijo istega jezika. Koroški Nemci bi bili hoteli ustvariti iz koroških Slovencev poseben narod in podobnih sredstev so se posluževali svoj čas tudi Italijani proti tržaškim in istrskim Slovincem. Toda vse te nakane so se razbile ob zdra-

vem razumu našega ljudstva, a razbile se bodo tudi nakane, ki naj bi zopet razdvojile narod Slovencev, Hrvatov in Srbov, ki se je začel zbirati pod zastavo jugoslovanstva. Kdor potuje iz Štajerske ali Kranjske preko Zidanega Mostu proti Zagrebu, opazi že hitro od Zidanega mosta dalje, da se jezik, ki ga govori ljudstvo, približuje vedno bolj hrvaščini; isto opazi tudi oni, ki potuje preko Sv. Petra proti Reki; takoj od Sv. Petra dalje se začne jezik približevati hrvaščini. Kdor pa potuje iz Bosne ali Slavonije gori, opazi hitro od Zagreba dalje, da se jezik približuje slovenščini. Med Zagrebom in Sv. Petrom na eni ter Zagrebom in Zidanim mostom na drugi strani je oni prehodni pas, kjer se slovensčina staplja v hrvaščino in hrvaščina v slovenščino, ni pa mogoče določiti meje, kjer bi se moglo reči: tu neha slovenščina in se začneja hrvaščina, ali: tu neha hrvaščina in se začneja slovenščina. Slovensčina prehaja torej v hrvaščino in hrvaščina v slovenščino povsem neopaženo in neopaženo se staplja eno narečje v drugo. To pa je najlepši dokaz, da sta slovenščina in hrvaščina isti jezik. O hrvaščini in srbsčini pa tega niti ni treba še posebej dokazovati. Dočim pišemo Slovenci vendar nekoliko drugače nego Hrvati, pišejo Hrvati in Srbi popolnoma enako, samo da se Hrvatje poslužujejo latinice, Srbi pa cirilice.

Iz vsega gori navedenega sledi torej neizpodbitno, da smo Slovenci, Hrvati in Srbi en narod, da govorimo isti jezik, le z različnimi narečji. Kot skupni narod pa se imenujemo Slovenci, Hrvati in Srbi — Jugoslovani.

Govorili smo dosedaj samo o Slovencih, Hrva-

jasno izpričuje, kako si Nemci in nemški nacionalci mislijo osveto nad Avstrijo.

Rajni cesar Franc Jožef je bil velik nasprotnik Bismarckovega češčenja ter se je, kolikor je bilo v njegovih močeh, ustavljal njegovemu razširjanju. A bil je tudi protivnik frankfurtarskih vsenemških zastav. Dobro je čutil, da vseneruška ideja zanika Avstrijo ter jo hoče degradirati za vzhodno, obmejno marko Nemčije. Žalibog se je Bismarckov kult in občeževanje Hohenzollerncev močno razširilo med avstrijskimi nemškimi nacionalci. Ti ljudje se najrajši srehajajo ne po Franc Jožefovih ulicah in Karlovih trgih, marveč po Bismarckovi ulici in po Viljemovem trgu. Gorijo pa, kakor je razvidno iz nemške prisege v Gradcu, ne za Avstrijo, marveč za vzhodno nemško marko (Ostmark).

Takšna je politika jeze in osvete, ki zdaj prevladuje v nemškonalnem taboru. Kako se od nje razlikuje in odlikuje jugoslovanska politika, ki stremi za zedinjenjem Jugoslovahov v okviru samostojne, neodvisne in močne Avstrije pod svobodnim žetlom Habsburžanov! To je v resnici državohranjujoča in Avstrijo utrjujoča in ojačujoča politika.

Bistvo jugoslovanskega gibanja.

Nedavno temu je neki Nemec vprašal svojega prijatelja Hrvata, ki je vsled svoje službe nastanjen v Mariboru:

— Povej mi, kaj za pravo hočete vi Jugoslovanci?

Hrvat je odgovoril:

— Ne zanimam se za politiko, a je tudi ne razumem. Toda navesti ti hočem samo eno primero. Slovenci imajo v Mariboru svoj Narodni dom, v katerem se shajajo, prirejajo svoje zabave itd. Nemci imajo svoj Kasino, ki služi v enake namene. Narodni dom je že od začetka vojne okupiran od vojaštva in Slovenci danes nimajo prostora, kjer bi mogli prirediti kako zabavo. Vzeli so jim čitalniške prostore, vzeli gledališko dvorano in jim s tem onemogočili vsako družabno življenje. Nasprotno so ostali prostori nemške kazine nedotaknjeni.

— To so malenkosti.

— Ne, prijatelj, to niso malenkosti. Ko bi bila primera Narodni dom — Kasino osamljena, bi to res bila malenkost. Toda takih primer je na tisoče. Pogledaj k nam na Hrvatsko. V Hrvatski niso Madžari nikjer kompaktno nastanjeni, ne tvorijo nikakega avtohtonega prebivalstva. V kolikor imamo na Hrvatskem Madžare, so to povečini železniški uradniki, nastanjeni v deželi — proti duhu in črki med Hrvatsko in Ogrsko veljavne nagodbe. Vzlic temu smejo Madžari neovirano snovati madžarske šole na ozemlju kraljevine Hrvatske in Slavonije, dočim Hrvatje, ki žive na jugozapadnem Ogrskem kot avtohtono prebivalstvo in v kompaktnih masah, ne smejo niti misliti na hrvatske šole. Madžarska vlada tu ne priznava niti hrvatskega imena in ne dovoljuje niti hrvatskih časopisov.

Nemec očitno ni vedel, kaj bi ugovarjal. Zato je molčal.

Hrvat je pa nadaljeval:

— V Mariboru sta moško in žensko učiteljske. Oba ta zavoda sta namenjena, da vzgajata učiteljski naraščaj za slovenske šole Spodnje-Štajerske. Človek bi mislil, da sta to slovenska zavoda. Toda kaj šel

Ves pouk v teh zavodih je nemški. Vprašam pa te: Kako naj nemški zavod vzgojuje učitelstvo za slovenske šole? Kaj bi porekli vi Nemci v enakem položaju?

— Saj Slovenci nimajo potrebnih knjig za tak zavod.

— To nikakor ni res. Nasprotno so imeli v Goricah vojno popolnoma slovensko učiteljske, ki je prav uspevalo. Toda to še ni vse. V ten šolah se naš učiteljski naraščaj raznorojuje in vpliva v tem tudi na svoje poznejše gojence.

— Saj je Slovincem le v korist, ako se nauče nemškega jezika.

— Temu nihče ne oporeka. Toda tu gre za duha. In duh, v katerem se naša mladina vzgaja po velikem delu je tak, da se ta mladina odteguje lastnemu narodu in vzgojuje naravnost v sovraštvo do nje. Tega pa noben narod ne more molče prenašati. Nemec je zazdehel. Stvar mu je očitno začela postajati dolgočasna.

Hrvat je nadaljeval:

— Čul sem marsikaj tudi o položaju Slovencev na Koroškem. Tamošnje razmere so menda precej podobne onim v jugozapadni Ogrski. Toda o tem nočem govoriti, ker ne poznam razmer osebno. Omeniti pa hočem samo še en slučaj:

Kdor odda na glavni pošti v Mariboru pošiljatev ali priporočeno pismo z nemškim naslovom, dobi samonemško potrdilo; kdor odda pošiljatev s slovenskim naslovom, dobi nemško-slovensko potrdilo. Toda to samo na glavni pošti, ne pa na poštah uradih pri Sv. Magdaleni in onem na glavnem kolodvoru. Ako bi dali Nemcu dvojezično potrdilo z nemščino na prvem mestu, bi se čutil silno užaljenega v svojem narodnem ponosu, za nas Slovence pa je potrdilo s slovenščino na drugem mestu — enakopravnost. Že vem, kaj porečeš zopet: To je malenkost. Toda takih malenkosti je na tisoče, ki delujejo kakor zbodljaji z iglo in ki bi bili končno morali tudi brez dogodkov, ki jih je rodila sedanja vojna, privedi do jugoslovanske deklaracije.

Drznost.

Pod tem naslovom piše „Arbeiterwille“ o protestu Štajerskega deželne odbora proti jugoslovanski državi:

„Znano je, da posluje stajerski deželni odbor že tri leta brez vsake zakonite podlage. Deželni zbor, ki ga je izvolil, je že davno potekel, zato je tudi deželni odbor pravno prenehal. Ta politični mrtvec izjavlja sedaj:

„Deželni odbor vojvodine Štajerske, kot vrhovna avtonomna oblast za celo deželo, izraža svoje prepričanje, da se mora ustanovitev samostojne jugoslovanske države, kakor jo zahtevajo jugoslovanski poslanci v svoji deklaraciji z dne 30. maja 1917, smatrati kot nevarnost za nadaljni obstoj monarhije. Ker bi ustanovitev samostojne jugoslovanske države morala imeti razcepitev Štajerske dežele za posledico, smatra Štajerski deželni odbor za svojo dolžnost, da svari pred težkimi škodami, ki pretijo celi deželi v gospodarskem, nemškemu prebivalstvu Spodnje-Štajerske pa v narodnem oziru.“

Da je to drznost sprožil g. Stallner, je končno umljivo, ker se tega gospoda itak ni moglo nikdar porabiti za drugo, kakor za narodno kričastvo. Deželni odbor pa bi storil bolje, ko bi ne spominjal na svojo eksistenco in bi se vsaj omejil na tiho upravljanje, ako že nima časti, da odloži funkcije, ki nima nikake podlage. Sicer je pa popolnoma vse eno, kaj mislijo ti gospodje, ki nimajo nikogar za seboj, in pri katerih izvolitvi so bile široke plasti nemškega naroda ravnotako malo vprašane, kakor one slo-

venskega, povedati o vplivih jugoslovanske države, ki je tudi popolnoma brezpomembno za daljni razvoj. Oni bodo zadnji, ki se bodo mogli upirati toku dogodkov.

Slovenci! Slovenke!

Dne 6. aprila smo objavili oklic na naš narod: javili smo, da se je osnoval slovenski konsorcij, ki je proste volje prevzel nase dolgo nalogo, oživeti slovensko Talijo ter jo dvigniti na najvišjo stopnjo umetniške dovršenosti, ki je pri nas dosegljiva. Podpisani konsorcij si je med tem zagotovil deželno gledališko poslopje in je začel s pripravami za bodočo sezono. Pozval je rojakinje in rojake, naj se priglasijo k dramski, operni in operetni ansambl našega gledališča, obrnil pa se je tudi na Čehe, Hrvate in Srbe, ki mu pomorejo sestaviti čim najboljše, čim najposobnejše in le resno delavno gledališko osebje. Odziv je že doslej velik, nad vse razveseljiv in najboljši naše gojimo, da se nam posreči postaviti četo vrlih umetnikov, ki bodo delovali na čast in ugled slovenske kulture in naše umetnosti.

Naš cilj je visok, naša volja velika. A da bode možno doseči ta cilj in da se more naša volja vdejaviti, treba zadostne gnotne podlage za naše najvišje kulturno ognjišče, naše gledališče. To podlago je mogoče ustvariti le celokupnemu narodu in le takrat, če se zavedajo vsi rojaki, da je ljubljansko Narodno gledališče častna zadeva vsega naroda. Kakor je bratom Čehom praško Narodni divadlo punčica v očesu, ki jo ljubi in ščiti ves češkoslovanski narod, kakor je Čehom praško Narodno divadlo zlata kapela, h kateri romajo s pobožnim narodnim čustvom brez razlike vsi Čehi na svetu, prav tako mora postati slovensko narodno gledališče last, čast in ponos vsega slovenskega naroda na vsem božjem svetu.

V veliki, usodni dobi svetovnih dogodkov bliža se 50letnica onega slavnega dne, ko je češki narod položil temeljni kamen svojemu Narodnemu divadlu. Dan 16. maja 1868 je bil največji, najradostnejši narodni praznik od časov češkega prerodenja in po 50 letih se ga spominjajo udeležniki in nova generacija s hvaležnostjo in ginjenostjo. Pred 50 leti so zbrali Čehi nekaj milijonov za svoje gledališče in danes zro z največjim ponosom, saj jim je središče in vrelišče češke visoke kulture, ognjišče češke narodne zavednosti, svetlišče češke najvznesenejšje umetnosti.

Na ta veliki češki jubilejni dan pohitimo tudi Slovenci v Prago, poklonit se spomnu velezaslužnih zgraditeljev in voditeljev Narodnega divadla in zahvalit se češkemu narodu za mnogotero in veliko pomoč ki jo je uživala slovenska kultura, zlasti pa še slovenska glasba in dramatika tekoma minolih 50 let od bratov Čehov vobče, a od Narodnega divadla opetovano še prav posebej.

In ravno tega dne, ko bodo Čehi v družbi svojih slovenskih gostov slavili veliki jubilej svoje dike in ponosa, položimo — rojakinje in rojaki! — tudi Slovenci močan temelj svojemu Slovenskemu narodnemu gledališču! Položimo ga, sestre in bratje, da bo do čez 50 let naši zanamci prav tako veseli in ponosni kakor bodo dne 16. t. m. bratje in sestre češke!

Vsaka narodno zavedna in resnično kulturna Slovenka, vsak ponosen Slovenec stopi v naš krog! Vsak prispevaj za osnivanje res umetniškega hrama slovenske Talije po svojih močeh! Deleži po 100 K omogočajo, da se udeležijo gledališkega konsorcija tudi naši najširši krogi. V Ljubljani je doslej le peščica premožnejših rodoljubov zbrala nad 300.000 K. Toda premožnejših je med nami, po deželi in po vsej naši domovini še dolga vrsta. Naj se zavedajo, da gleda vsa slovenska javnost na nas, naj se zavedajo, da

tihi in Srbih kot enotnem jugoslovanskem narodu, vendar spadajo tudi Bolgari v jugoslovansko narodno družino. Isti pojav, kakor med Slovenci in Hrvati na severu in severozapadu, opažamo med Bolgari in Srbi na jugu in jugovzhodu: srbski in bolgarski jezik prehajata drug v drugega povsem neopaženo in zato traja med Srbi in Bolgari spor radi Makedonije, ker trde prvi, da je prebivalstvo Makedonije srbske, a drugi, da je bolgarske narodnosti. Tako vidimo torej, da govori vse, od Mure pa doli do Egejskega morja, od Adrijanskega pa do Črnega morja — eden in isti jezik.

Jugoslovanska zemlja.

Ako upoštevamo tudi Bolgare, stanujejo Jugoslovani v sledečih državah: Avstrija, Ogrska, Bosna-Hercegovina, Črnagora, Albanija, Srbija, Grška, Turčija, Bolgarija, Rumunija, Rusija in Italija (Benečija).

V avstrijski državi je:

	Slovencev	Hrvatov	Srbov
Kranjska	490.973	—	—
Štajerska	409.643	—	—
Koroška	82.236	—	—
Goriška	154.537	—	—
Trst	56.908	1.915	481
Istra	55.407	167.223	743
Dalmacija	—	502.435	108.136
skupaj	1.249.704	671.573	109.360

Toda to so vspehi uradnega ljudskega štetja, ki pa nikakor ne odgovarja resničnemu številu.

Iz razlogov, ki jih bo pozneje utemeljiti, moramo računati v okroglih številkah:

	Slovencev	Hrvatov	Srbov
Kranjska	491.000	—	—
Štajerska	500.000	—	—
Koroška	120.000	—	—
Goriška	157.000	—	—
Trst	80.000	10.000	2.000
Istra	56.000	180.000	1.000
Dalmacija	—	503.000	109.000
skupaj	1.404.000	693.000	112.000

V ogrsko-hrvatski državi imamo v okroglih številkah:

	Slovencev	Hrvatov	Srbov
Hrvatska-Slavonija	—	1.810.000	670.000
Ogrska (Bačka, Banat, Moldavija in Prekmurje)	200.000	400.000	600.000
skupaj	200.000	2.210.000	1.270.000

V Bosni in Hercegovini je okroglo:

	Hrvatov	Srbov	Muslimov
463.000	825.000	612.000	—

Muslimi se prištevajo deloma Hrvatom, deloma Srbom, velik del pa noče nič čuti ne o Hrvatih, ne o Srbih, ampak pravijo, da so — vsled svoje vere — Turki, dasi turškega še razumejo ne. No, število teh je vedno manjše in tudi v muslimih prodira vedno bolj zavest jugoslovanske narodne pripadnosti.

V avstro-ogrski monarhiji imamo torej:

	Slovencev	Hrvatov	Srbov	Muslimov
Avstrija	1.404.000	693.000	112.000	—
Ogrsko-Hrvatska	200.000	2.213.000	1.270.000	—
Bosna-Hercegovina	—	463.000	825.000	612.000
skupaj	1.604.000	3.869.000	2.107.000	612.000

torej skupaj:

	Slovencev	Hrvatov	Srbov	Muslimov
1.604.000	3.869.000	2.107.000	612.000	—
skupaj	7.689.000	—	—	—

Pri tem moramo pripomniti, da so številke glede Ogrske le približne, ker je ogrska uradna statistika v narodnem oziru popolnoma nezanesljiva.

Izven monarhije je:

	Slovencev	Srbov	Bolgarov:
Črnagora	—	430.000	—
Srbija	—	4.500.000	—
Bolgarija	—	—	5.600.000
Grška	—	—	500.000
Dobruška	—	—	250.000
Besarabija	—	—	150.000
Turčija	—	—	200.000
Albanija	—	50.000	—
Italija	100.000	—	—
(Beneška Slovenija)	—	—	—
skupaj	100.000	4.980.000	6.700.000

torej:

	Slovencev	Srbov	Bolgarov
100.000	4.980.000	6.700.000	—
skupaj	11.780.000	—	—

Vseh Jugoslovancev je torej:

	V avstro-ogrski monarhiji	Izven monarhije
7.689.000	11.780.000	—
skupaj	19.469.000	—

zro na nas naši sovražniki, ki nas bodo sodili po dejanju, ne po besedah.

Zato: Vsi na krov! Inteligenca, duhovska in posvetna, v prvi vrsti industrialci in trgovci, obrtniki in nič manj danes toli zavedni in gmetno trdni kmetovalci: na vas zre danes domovina!

Po občinah ali župnijah se strnite vsi, ki ste našega duha in naše volje, v krajevne odbore in odseke ter zbirajte lastnoročne podpise članov za naš glediški konsorcij! Pojdite takoj na delo za našo skupno najvišjo kulturno zadevo! Zrtvujte veliko, da z združenimi močmi postanemo veliki!

Krajevni odseki naj bi vsaj do 12. maja nabrali podpise novih deležnikov ter jih odposlali podpisnemu upravnemu odboru, ki objavi višino zbirke na praznik Narodnega divadla dne 16. maja t. l.

Tako bo češki praznik tudi naš praznik. Naj izve ves slovenski svet, da smo zaveden, kulturni narod, naj vzhajajoča Jugoslavija ne ostane brez krvne literature in glasbene umetnosti, brez močno utemeljenega, krepko rastočega in se ponosno razvijajočega slovenskega Narodnega gledališča v jugoslovanski beli Ljubljani! Ta dan dokažimo iznova, da, kakor smo preživeli stoletja zatiranja in krvavo dobo svetovne vojne iz lastne moči, hočemo živeti in napredovati še dalje in še višje iz lastnih sil in lastne pomoči, zvesti svoji minolosti, zvesti idealom svojih čedov, zvesti veliki sedanjosti in samim sebi zvesti najbolj!

V Ljubljani, dne 1. maja 1918.

Upravni odbor Slovenskega gledališkega konsorcija v Ljubljani.

Resni trenotki.

Z Dunaja se nam poroča:

Jugoslovanski klub in Český Svaz stojita pred jako resnimi trenotki. Vlada je voljna, na željo Nemcev narediti poskus, kaj bodo Slovani rekli, ako se začne strožje vladati v nemškem duhu in se Nemcem izpolnjevati njih zahteve. Za prvi poskus bi naj veljala že omenjena preganjanja časnikov, duhovnikov in uradnikov ter ustanovitev nemške pomorske šole v Trstu.

Kaj pomenijo nova preganjanja, nam je vsem jasno. Toda tudi pomorska šola je velikanska provokacija za Slovence. Slovencem v Trstu, kjer so avtohtoni in štejejo blizu 80.000 ljudi, se ne dovoli ne ljudska, ne meščanska, ne srednja šola, kamoli strokovna pomorska šola. Nemcem pa, ki ravno zdaj plavajo v polnem toku veletrajstva in razžaljevanja najvišjih faktorjev v monarhiji, se kakor za pohvalo vrže tje na črna šola in sicer ne kje na Donavi, — ampak naravnost v Trstu, ki nikdar ni bil nemški in kjer Nemci prebivajo le kot trpljeni gostje.

Da študiranje ne bo toliko stalo ubogih Nemcev, se bo jim sezidal konvikt, kjer bodo stanovali in do-

Po velikosti obsegajo jugoslovanske dežele:

1. Avstro-Ogrska:

	km ²
Kranjska	9.955
Štajerska (slov. del)	9.000
Koroška (slov. del)	3.500
Goriška, Trst, Istra (Primorska)	7.969
Dalmacija	12.832
Hrvatska-Slavonija	43.000
Bosna-Hercegovina	51.000
Bačka, Banat, Medjimurje in Prekmurje	25.000
skupaj	162.256

2. Izven monarhije:

	km ²
Črnagora	18.000
Srbija	98.000
Bolgarija	128.000
Grška	15.000
Dobruška	15.500
Italija (Beneška Slovenija)	2.000
skupaj	276.500

torej:

	km ²
Avstro-Ogrska	162.256
Izven monarhije	276.500
skupaj	438.756

Turčije, Besarabije in Albanije tu nismo upoštevali, ker Jugoslovani tu ne živijo nikjer v kompaktni masi, ampak povsod le raztreseni med drugimi narodi (Rumuni, Rusi, Grki, Turki in Albanci).

Iz razlogov, ki jih utemeljimo pozneje, smo navedli vse Jugoslovane, dasi prihajajo za nas za sedaj v poštev le Jugoslovani monarhije. Teh pa je, kakor smo razvideli zgoraj, 7.689.000, dočim merijo jugoslovanske zemlje monarhije 162.256 kv. km.

Omeniti moramo še, da živi v jugovzhodni Ogrski (Sedmograško) okoli 30.000 Bolgarov; tudi teh nismo vpoštevali, ker so izven kompaktne jugoslovanskega ozemlja.

Zabeležili smo za sedaj suhe številke, ki nam bodo služile pozneje v podlago nadaljnim razmotrivanjem.

(Dalje prihodnjik.)

bivali hrano. Mi za svoje dijake moramo z lastnimi stroški ustanavljati dijaške kuhinje. (Ta šola je udarec z bičem po Slovenceh, osobito tržaških in primorskih.

Cehom se nameravajo oktroirati okrožja, seveda po nemški želji, in jih tudi preganjati.

To hočejo vlada in Nemci, kakor rečeno, za prvi poskus. Ako bo to šlo lahko, potem pride nemški državni jezik in vse gori do popolne politične, gospodarske in vojaške zveze z Nemčijo.

Trenotki so resni. V torek ima Jugoslovanski klub odločilno sejo, h kateri so poslanci nujno vabljeni. Treba bo že najmanj v pondeljek odpotovati, kajti s torkovimi vlaki pridejo pozno. Tudi javnost slovenska se mora pripraviti na težke boje.

Jugoslovanska deklaracija.

Za majniško deklaracijo je dobil Jugoslovanski klub nadalje sledeče izjave: 1746 žen in deklet iz rajhenburške župnije, župljani v St. Janžu na Vinski gori 628, odbor občine Loka pri Zidanem mostu, župljani v Loki 580, župljani v Razboru 151, možje in mladeniči občine Zrkovec 38, učiteljski zbor pri Kapeli, krajni šolski svet za ptujsko okolico, možje in fantje, žene in dekleta občine Mestni vrh pri Ptuj 245, odbor občine Smolinci, slovenski fantje in možje neke delavske stotnije nam pišejo: „Kdo hoče se biti podloga tujčevi peti? Kdo se hoče nositi jarem nemškega gospodstva? Kdo se hoče poljubljati bič, s katerim tepejo tuji naš jugoslovanski narod? Menimo, da ga ni nobenega zavečnega Jugoslavana, ki bi bili še nadalje s tem zadovoljni!, odbor občine Hlaponci, žene in dekleta občine Osek v Slov. gor. 102, žene in dekleta občine Gornji Porčič 94, požarna bramba trga Podčetrtek, prostovoljna požarna bramba v Imenem, katoliško slovensko izobraževalno društvo v Podčetrtku, krajni šolski svet v Podčetrtku, hranilnica in posojilnica v Podčetrtku, žene in dekleta občine trg Podčetrtek 40, žene in dekleta v Imlijski gorci občine Imeno 42, žene in dekleta v Slakah občine Podčetrtek 58, žene in dekleta v Golobinjeku občine Imeno 30, žene in dekleta občine Imeno 94, dekleta župnije Rogatec 75, odbor občine Dončka gora, žene in dekleta župnije in občine Pameče pri Slovenjgradu 208, žene in dekleta občine St. Martin ob Paki 285, razen že oddanih 500 podpisov, skupno z ženami in dekleti občine Mozirje.

Za jugoslovansko deklaracijo so se še izjavili: občinski odbor občine Kozjak (politični okraj Kojnice), občinski odbor občine Ihova pri Sv. Benediktu v Slov. gor.

Na Bizeljsko!

Veliko zborovanje na Bizeljskem

se vrši

v nedeljo, dne 12. maja,

popoldne ob 3. uri na Juvancičevem v Gornji Sušici. Govorijo poslanci dr. Korošec, dr. Benkovič in dr. Jankovič. Tudi Hrvatje se udeležijo tega zborovanja. Shod utegne postati sijajna manifestacija Sotelske doline za jugoslovansko deklaracijo.

Francosko bojišče.

Razven večjih bojov na ozemlju Loker in Dranouter v Flandriji nobenih važnejših vojnih dogodkov. Borba za goro Kemmel se nadaljuje. Me sto Ypern je vsled artilerijskega porušeno do tal.

Politične vesti.

Jugoslovanski klub ima dne 7. maja ob 9/4 uri predpoldne sejo, v kateri se bo sklepalo o zelo važnih stvareh. Pravočasna navzočnost vseh poslancev potrebna.

Prvi maj v Mariboru. Zadnje tedne so krožile po Mariboru razburjajoče vesti, da bo prišlo dne 1. maja do velikih pouličnih demonstracij. Govorilo se je, da bodo pobijali šipe in uganjali razne druge burke. Prvi maj je prišel, a demonstracije so izostale. Proslava tega dne se je omejila izključno na običajni spreved socialnih demokratov po ulicah, na shod pri Gambrinu in na običajno veseljačenje po gostilnah. Obhod po ulicah je bil bolj skromen, shod pri Gambrinu pa dobro obiskan. Navzočih je bilo tu nad 1000 oseb. Predsedoval je sodrug Petelinšek. Po-

slanec Resel je govoril o predmetu „mir in kruh.“ O stro je napadal imperialiste in podaljševalce vojske, h katerim prištevava Resel predvsem nemške nacionalce in junkerje v gosposki zbornici. Večina Nemcev, ki so bili lansko leto še navdušeni za mir, se je letos prelevila v najbolj zagrizene pristaše nadaljevanja vojske. Ko bi ti gospodje Nemci iz poslanske in gosposke zbornice se morali preživljati s tisto bomo množino živil, ki jih je določila država za osebo in od katere mora živeti delavec, bi jim prav kmalu mi-

nilo navdušenje za nadaljevanje vojske. Nemčija upa, da se ji bo z zmagovitim vjevanjem res posrečilo doseči gospodstvo nad Evropo in nad ostalim svetom in da bo ona največja velmoč na suhem in na morju. Mi (socialni demokrati) pa smo prepričani, da se ji kaj takega nikdar ne bo posrečilo. (Klici: Se ji ne sme posrečiti!) Socialna demokracija stoji na stališču, da je mogoče le sporazumen mir med vsemi narodi in državami brez aneksij, brez kontribucij, na podlagi pravice samoodločbe narodov. Grof Czernin je glavni krivec, da se Avstrija nima miru. Cesar Karel je res odkrit prijatelj miru, odtod sedaj napestost in škraljeno prijateljsko razmerje med Berlinom in Dunajem. Nemški junkerji so strašno zamerili cesarju Karlu, da ne gre z Viljemom čez drn in strn, temveč bi rad dosegel sporazumen časten mir s sovražniki. To dokazujejo tajna diplomatska pogajanja v Švici in pismo princu Sikstu. Vlade obljube, da dobimo dovolj žita iz Ukrajine in Rumunije, so sam švindal. Kar je bilo, je pobrala Nemčija, sedaj pa je celo v oben deželah veliko pomanjkanje živil. Mi ne dobimo nič. Glede narodnih bojov, ki so se razvili zadnji čas v posebno srditost, izjavlja Resel, da jih socialna demokracija obsoja; ona ni na strani oholih Nemcev, ki odrekajo nenemškemu narodu pravico do obstanka, obsoja pa tudi deklaracijsko politiko Slovanov. Socialna demokracija stoji na stališču, da je treba dati vsem narodom popolno enakopravnost in potem bodo izginili narodni boji in raznovrstne deklaracijske težnje. Delavci zahtevajo prejšnjemu osemurni delavni čas, boljše preskrbo z živili in sporazumni mir. Svoje zahteve je zbral Resel v resolucijo, katera je bila sprejeta brez ugovora. Ob sklepu je predsednik Petelinšek pozval sodruge, da se ne sme noben socialni demokrat udeležiti vsenemškega volk staga dne 12. maja na Glavnem trgu v Mariboru. Stranka je proglasila popolno absenco pri tem zborovanju.

S pesmijo delavske himne se je zaključilo zborovanje. — Nameravanih pohodov po ulicah zvečer ni bilo. Vojaštvo, ki je bilo pripravljeno v vsaki glavni ulici v kakšni hiši, ni imelo nobenega opravka.

Basni, ki jih širijo Nemci o cesarju Karlu in cesarici Ziti. Da je naš cesar res miroljuben vladar, o tem je prepričan vsak pravi Avstrijec. Nemci, ki vidijo samo v Viljemu svojega rešitelja in kateri so pristaši brezobzirnega nadaljevanja vojske, širijo zadnji čas po vseh kotih in krajih razne iz nemške domišljije rojene laži o našem cesarju in cesarici. Tako se n. pr. po Mariboru širi po vsenemskih vest, da so cesarico Zito odpeljali v Berlin, kjer jo imajo zaprto, da je cesar moral pred razburjenimi Dunajčani zbežati v Budimpešto itd. Se bolj delikatne reči pa je pripovedovala v svoji sveti gorečnosti sorodnica tovarniškega ravnatelja Adama Winkler v Čeršaku ob Muri. Prišla je kmalu po Czerninovem padcu iz Dunaja k Winklerju in je pravila, da je nemški cesar Viljem dal našemu cesarju zašnico, minister Zmenda Czernin — pa je cesarja Karla z revolverjem obstrelil v roko, cesar in cesarica nista na Dunaju več varna življenja in sta baje morala zbežati nekam na Ogrsko. Te basni je Winkler pripovedoval naprej svojim uslužbencem, priča zato brodar Šarfer Janez in drugi. Menda je o tem počeno tudi c. kr. orožništvo. — Radovedni smo, kaj bo reklo k širjenju takih čenčarij c. kr. državno pravdnštvo.

reichtu se je zdelo umestno slovenski narod v njegovem zadnjem štadiju boja za samostojnost izzvati s tem, da je na tisoče krivic na justičnem polju nagromadil novo smešenje narodne enakopravnosti. V slovensko prestolico, belo Ljubljano je imenoval nemškega sodnika dr. Fohna, ki ne zna niti enega stavka pravilno slovenski izgovoriti. Dr. Fohn je sicer sin slovenskega očeta, vendar mora s slovenskimi strankami razpravljati s slovarjem v roki. Vemo tudi, da mariborski senat tudi dr. Fohnovih juridičnih zmožnosti ne ceni prav visoko, ampak ravno nasprotno. Dr. Fohn si je tudi svest svojih duševnih in jezikovnih zmožnosti, dobro ve, da v Ljubljano ne spada, zato je še pred kratkim prosil, da bi ga premestili v Ljubno na Gornjem Štajerskem, ker mu je delalo občevanje s slovenskimi strankami v Slov. Bistrici prevelike težkoče. Zato nam je sedaj njegova premestitev v Ljubljano naravnost neumljiva. Prepričani pa smo, da bodo Ljubljančani, posebno pa ljubljanski slovenski odvetniki, ki bi s narodno doslednostjo itak lahko onemogočili vsakega nemškega sodnika na slovenskih tleh, storili svojo narodno dolžnost.

Jugoslovanska socialna demokracija za Jugoslavijo. Na ljubljanskem slavu 1. maja je sodrug Ko-

pač izjavil, da je »za socialne demokrate zahteva po združitvi Slovencev, Hrvatov in Srbov v skupni in samostojni državi nekaj docela po sebi umljivega in naravnega. V tem oziru se stremljenja stranke krije z onim jugoslovanskim strank. Jugoslovanski socialni demokrate nočejo biti izdajci svojega naroda. Če bo treba kdaj stopiti za jugoslovansko državo na cesto, bo jugoslovansko delavstvo prvo, ki bo to storilo.« — Tem besedam je sledilo burno pritrdjevanje. — Ob pohodu po mestu je delavstvo klicalo: »Živela Jugoslavija! Doli z vojno!»

Zrinjski in Frankopan. Pretekli torek, dne 30. aprila, je minulo 301 leto, kar sta bila v Dunajskem Novem Mestu obglavljena hrvatska grofa Peter Zrinjski in Franjo Frankopan. Padla sta, ker sta hotela oteti svojo hrvatsko domovino tujega trinoštva. Hrvatski narod je ohranil imeni Zrinjski in Frankopan v hvaležnem spominu.

Grof Czernin, cesarjevo pismo in princ Sikst. „Reichspost“ z dne 1. maja piše: „Gotovo je, da je bil grof Czernin, torej odgovorni minister, poučen o tem, da je princ Sikst Bourbonški v spomladi 1917 dobil nalogo, da deluje na zbližanje vojujočih se držav in da je grof Czernin to odobral. Da, celo še več: Grof Czernin je bil tisti, ki je povzročil ta stik, ki je priporočal princea Siksta Bourbonškega kot sposobno osebnost in je to akcijo tudi dejanski vodil. Nadalje je gotovo dejstvo, kakor se je dognalo, da so tudi na merodajnih mestih v Berlinu bili poučeni o stvari in so celo z njo soglašali. Nikar ne pomenijo Clemenceaujeva razkritja, temveč kvečjemu njegova državna ponarejanja dotičnega teksta kako presenečenje.“ Vzpričo teh dejstev, ki jih razglasa „Reichsp.“, je več kakor čudno, zakaj Nemci napadajo princea Siksta in njegovo rodbino in ne grofa Czernina. Vse obsodbe je tudi vredno, zakaj Czernin molči in pri svojih ljubljenih Nemcih ne zabrani napadov na — parmsko rodbino in na krono.

Pruska volilna preosnova. Dne 30. aprila se je vršilo v pruski zbornici drugo branje o volilni preosnovi na Pruskem. V zbornici je prišlo do tako hrupnih prizorov, kakor še menda nikoli poprej. Pruska vlada zavzema odločno stališče, da je treba zastareli pruski volilni red nadomestiti s splošno, enako, tajno in neposredno volilno pravico, kar je želja vlade in vladarja ter ogromne večine prebivalstva v pruski kraljevini. V razpravo so posegli zastopniki vseh strank. Grof Spee (centrum) je predlagal, da se naj volilna preosnova preloži na poznejši čas in sicer po končani vojni. V imenu socialnih demokratov je izjavil poslanec Hoffmann, da bi moral za slučaj, če bi zbornica sprejela ta predlog, pozvati vojske na fronti, da naj takoj ustavijo boj in odložijo orožje, kar je vzbudilo na desnici pravecati vihar ogorčenja. Predlog grofa Spee-a je zbornica odklonila s 333 glasovi proti 60 glasom, nakar se je pričela podrobna razprava. Za volilno preosnovo je vlada, svobododomiselniki, večji del centra, socialdemokrati in Poljaki, proti pa so konservativci, velika večina svobodnih konservativcev in manjši del desnega krila centra. Nasprotniki volilne reforme se ji zaradi tega tako krčevito upirajo, ker bi po novem volilnem redu nastalo popolnoma drugačno razmerje glasov v zbornici. Narodni liberalci in nasprotniki nove volilne preosnove poslanec dr. Lohmann je izračunal, da bi po novem volilnem redu prišlo v prusko zbornico zavsem 132 radikalcev in sicer 112 socialdemokratov, 40 Poljakov, 35 naprednjakov, 3 Velfi in 2 Danca. Večina bi pa znašala 228 glasov, kajti pruska zbornica bi po novem volilnem redu štela 420 poslancev. Borba za novo volilno preosnovo se nadaljuje.

Volitev novega predsednika na Portugalskem. Po odstopu prejšnjega predsednika portugalske ljudovlade je bil dne 29. aprila na podlagi splošne enake in neposredne volilne pravice izvoljen Sidorio Paes za novega predsednika portugalske ljudovlade. Novi predsednik je baje katoliški cerkvi zelo naklonjen.

V Trbovlje!

Veliki manifestacijski shod

se vrši dne 19. maja, na Binkoštno nedeljo popoldne ob 2. v Trbovljah v prostorih Martina Pust (pri Špancu). Govorili bodo: Dr. Benkovič, dr. Ravnihar, dr. Korošec, dr. Kramer.

Za jugoslovansko idejo vsi na shod!

† Župnik Franc Kosel. Umrl je dne 30. aprila predpoldne župnik v Ločah pri Konjicah, v. l. g. F. Kosel. Dolga, zelo mučna bolezen, rak v želodcu, mu je šele 49 let staremu pretrgala nit življenja. Zadnja dva meseca je strašno trpel, pa je svoje bolečine prenašal z občudovanja vredno udanostjo in potrpežljivostjo. Služboval je na Dobrni, bil potem deset let kaplan v Središču, odkoder je v jeseni leta 1908 prišel za župnika v Loče. Blagi rajnik je bil duhovnik vzgledne delavnosti in točnosti, svojim župljanom nad vse skrben in goreč dušni pastir. v vseh rečeh dober in ljubeznjiv svetovalec, pri tem nepremakljivega narodnega prepričanja, v vsakem pogledu moč kremenitega čistega značaja, kakor jih potrebuje zlasti današnji čas. Njegova smrt je povzročila med vernimi župljani bridko žalost. Z rajnim gospodom župnikom izgubi ljudstvo dobrega duhovnika, duhovniki pa ljubeznjivega in postrežljivega tovariša. Bog mu bodi velikodušen plačnik, blag mu spomin! — Pri pogrebu g. župnika Kosela je bilo 29 duhovnikov in mnogo hvaležnih vernikov iz domače župnije in okolice. Sprevod je vodil in v slovo govoril g. arhidiacon Fr. Hrastelj iz Konjic, sv. mašo pa je daroval g. konsistorialec in profesor Canjko iz Varazdin.

30letnica odličnega slovenskega duhovnika. Monsignor Jurij Bezenšek v Čagranju je letos svoj god obhajal osemdesetkrat. Se mnoga leta!

Župniški izpit so te dni napravili naslednji častiti gospodje: Janez Cilenšek, kaplan v Ptuj, Jernej Podpečan, vikarij v Konjicah, in Janez Slavič, kaplan pri Sv. Marijeti niže Ptuja.

Novi tajni svetniki. Naš cesar je podelil sledečim veleindustrijcem, ki izdelujejo za našo armado orožje in druge vojaške potrebščine, naslov tajnega svetnika: Arturju Krupp, Pavlu pl. Schoeller in Karlu baronu Skoda.

Imenovanje. Nadučitelj mariborske moške kaznilnice Henrik Tribnik je pomaknjen v 8. činovni razred. Naslov ravnatelja je dobil oskrbnik mariborske moške kaznilnice Moric Haus, ki je sedaj v vojaški službi, za oskrbnika pa Hugo Kraker. Kontrolor mariborske jetnišnice Vinko Gratz je imenovan za upravitelja istotam, adjunkt Alojzij Flaška v Celju za kontrolorja istotam. Upravitelj celjske jetnišnice Oskar Fritsch je imenovan za ravnatelja istotam in upravitelj mariborske jetnišnice Henrik Bazala pa za ravnatelja

Zapostavljanje slovenskih oficirskih aspirantov. Dne 22. jan. t. l. so vložili dr. Korošec in tovariši interpelacijo radi zapostavljanja slovenskih oficirskih aspirantov, da nemškonalni oficirji iz ničevih razlogov narodnim prostovolcem odreka pravo do častniške šarže. Konkret o se je v interpelaciji navedel slučaj prostovoljca V. M. iz Koroške. Domobranski minister odgovarja zdaj na to interpelacijo, da imajo pravico odločati o moralnih predpogojih oficirske zborovanja. Po „Začasnem predpisu za izobrazbo rezervnih častnikov“ („Prov. Bestimmungen für die Ausbildung zum Reserveoffizier“) ima dotični prostovoljec biti pri zborovanju prisoten (razum pri glasovanju), sme se opravičiti in je dolžan dati pojasnila. Sklepa se z večino glasov. Ta sklep pregleda Militärkommando in ga sporoči prizadetemu prostovolcu. Ker govori minister I. o takih, ki so že dopuščeni k izvežbanju za častnike, se zdi, da ti predpisi ne veljajo za one, ki sploh niso bili pripuščeni v to izvežbanje. Vsekako je važno, da prostovoljci znajo za svoje pravice. Kdor bi bil izbačen, a ni bil zaslišan in se ni udeležil oficirskega zborovanja in tam mogel braniti, se naj t. l. priloži preko naše parlamentarne delegacije, ako ima veselje, da postane častnik. V slučaju V. M. naznanja minister v interpelacijskem odgovoru, da je odredil imenovanje z onim datumom, ki bi mu šel, če bi se ne bilo ga zaostavilo. Dotičnega oficirja, ki je toliko časa preoredeval imenovanje, češ, da je V. M. slov. narodnjak, ki piše svoja pisma le češki in slovenski in pripada jugoslovanski struji, dasti ima nemško ime, minister noče kaznovati, češ, da ni mislil s tem škoditi („da je mislil, da ta opazovanja mora povedati“), da pa se prizna, da je njegovo poročilo bilo formulirano „malo srečno.“ Tako se pri nas postopa s crivičnejši!

Zopet poboj pri rekviziciji. Minuli teden je poslalo mariborsko okrajno glavarstvo vojske s krompirskim nadzornikom Kalerjem v občino župnije Sv. Martin na Pohorje rekvirirati krompir. V teh pohorskih občinah obrodi samo krompir in oves, lansko leto pa je suša oves ves uničila, tudi krompirja ni bilo dosti. Ni čuda, da Pohorci niso mogli dati strogi komisiji zadnji grizljaj iz hiše. Ker pa je komisija nastopala baje skrajno strogo, — ljudje pripovedujejo celo, da so jim jemali krompir z voza na njivi, ko so ga hoteli ravno saditi — je privrela ljudska nevoľja do vrhunca in dne 26. aprila t. l. je v občini Osel par moč, na čelu z županom Ačkotom s kreveljmi napadlo komisijo ponoči in jo tako preteplelo, da nosi nadzornik Kaler roko na traku in je tudi drugače močno poškodovan. — „Tagespost“ z dne 29.

aprila in „Marburger Zeitung“ z dne 30. aprila sta zaključila poročilo o poboji pri rekviziciji z dne 25. aprila v občini Osel na Pohorju z lažljivo opazko, da je bil ta pokoj posledica jugoslovanskega gibanja in da je tudi župan Ačko, ki je vodil ves poboj, velik Jugoslovian. Resnici na ljubo konstatiramo, da je župan Ačko pristaš „Štajerca.“ Vemo že davno, da Nemci nimajo nikakega tehtnega ugovora proti Jugoslaviji, zato se poslužujejo laži, a tudi takšna zlobna obrekovanja ne bodo napolnila praznih želodcev. Zato že tudi vsak pošten Nemec zavrača s studom nemškonalne časopise, še bolj pa kričave in debelušne vsenemške voditelje. — Dodatno se nam še poroča, da ni res, da bi se župan Ačko obesil. Dozdaj ga še niso našli. Po napadu na rekvizicijsko komisijo je odšel v pohorske gozdove, kjer se še gotovo sedaj potika in skriva. Njegova dva sodruga pri napadu, nekega dezerterja in blapca, so prišli in jih prignali vklenjene v zapore okrožnega sodišča v Mariboru. Dokazano je, da je Ačko napajal oba tovariša z žganjem in da so bili vsi trije hudo pijani.

Ačko Štajerčijanec. Iz zanesljivega vira smo izvedeli, da je župan Ačko v občini Osel pri Slov. Bistrici, ki je s svojimi ljudmi napadel rekvizicijsko komisijo, zavezen — Štajerčijanec. Za časa, ko je bil črešnjevski Kresnik kandidat štajerčijanske stranke, je Ačko večkrat spremljal Kresnika na njegovih shodih „Marburgerca“ in drugi vsenemški listi pa so napravili Ačkota kar čez noč po napadu za — navdušenega Jugosloviana!

Na Gornjem-Avstrijskem so gospoda dobri patrioti, a kmet trpi. Zato pa noče nič slišati o tem, da bi dal zadnja živila za Dunaj. Večinoma so kmetje živila poskrili. Vprašani, kam so dali, so se izgovarjali, da so nekaj sami pojedli, nekaj so posejali ali za setev prodali in izposodili, večina pa da so iz usmiljenja razdali meščanom, ki so lačni, prihajali prosiť živila. Vsak kmet ima kaj sorodstva v mestu, ki ga mora vzdrževati. Ni torej čuda, da aprila nima že več živil. Oblasti so se morale zadovoljiti, ker pri preiskavi niso našle ničesar.

Kaj Nemci očitajo Čehom. Že celo zimo Nemci o Čehih pripovedujejo, da skrivajo živila. Pravičilo, da so že v klasu žito po svojih ljudeh nižje cenili in število živine po vaseh nižje napovedovali. Med njimi ni izdajalcev. Ob žetvi je mnogo žita kar izginilo. Se več pa ob mlatvi, a oblastnjije niso mogle ničesar ukreniti, ker zrnja v klasu niso mogle prešteti. Preko zime da so ob vsaki rekviziciji vsi vaščani držali skupaj, kakor en moč. Če so enemu vzeli, so mu pa drugi nekaj nadomestili. Zakopavali so žito in druga živila, kjer se je dalo spravljati v gozdih in duplah.

„Štajerčeva“ slama. Ptujski Ornig je razposlal po ptujskem okraju te-le razglase: „Kmetje, ki potrebujejo ogrsko slamo, naj naznanijo svoje potrebe v „Štajerčevi“ pisarni. Slama stane 45 K 100 kg. Ogrska slama se ne sme rekvirirati.“ Ornig je zahteval, naj se to razglasi v nedeljo, dne 28. aprila, pri vseh cerkvah. Ali ni to ironija: Naši kmetje bi morali plačevati sedaj tujo slabo slamo po 45 K 100 kg, dočim so morali poprej oddati oblasti zdravo domačo slamo po 11 K. Ornig in Linhart mislita, da bosta s tako „poceni“ slamo pridobila kmete na „Štajerčevo“ stran. Tedaj pa res slabo poznata našega slovenskega kmeta.

Trstenjakov sklad. Al. Čizek, c. kr. vojni kurat, 100 K; Mat. Zemljč, župnik pri Sv. Tomažu, 50 K; Miloš Smid, župnik v Solčavi, 200 K; dr. Valent. Krisper na Dunaju 100 K; Henr. Schreiner, ravnatelj c. kr. učiteljskega v Mariboru, 10 K; Ivan Vreže, c. kr. učitelj, profesor v Mariboru, 20 K; R. Maister, c. in kr. major, 50 K; Ivan Mankoč, trgovec v Trstu, 100 K; dr. Fr. Krulje, dekan v Laškem, 10 K; Jakob Rabuza, kaplan v Vidmu, 2 K; Josip Pečnak, kaplan v Brezicah, 2 K; Henrik Verk, župnik v Vidmu, 100 K; Henr. Skore, kaplan v Ribnici, 10 K. Zadnji izkaz 3966.20 K, sedaj 754 K, skupaj 4720.20 K. — Zgodovinsko društvo v Mariboru.

Ljudska knjižnica v Mariboru (Narodni dom) se je zopet uredila. Knjige se izposojajo ob četrtkih od 6. do 7. ure zvečer.

Zveza jugoslovanskih železničarjev naznanja: Ker je potreben papir za list žalibože prepozno dostavljen v Trst, prva številka ne bo mogla iziti dne 1. majnika t. l.; izide pa takoj po izrednem običnem zboru ter prinese tudi poročilo običnega zbora. Posamezne podružnice prosimo, da nemudoma pošljejo uredništvu v Trstu, ulica Boccacio štev. 7-IV, kratko poročilo o svojem dosedanjem delovanju. Odbor. — Izreden običen zbor Zveze jugoslovanskih železničarjev podružnica Ljubljana se vrši v nedeljo, dne 5. majnika, ob 5. uri popoldne, v Ljubljani v Narodnem domu. Dnevni red: 1. Poročilo odbora. 2. Poročilo pregledovalcev računov. 3. Volitev novega odbora. 4. Sinčajnosti. Odbor.

Za slovensko šolo v Mariboru so nadalje darovali: Ivan Čuček pri Sv. Rupertu 20 K; upravitelstvo „Slov. Naroda“ 54.05 K; Peter Paulič, kaplan v Hočah, 46.07 K; Franc Polak, kaplan v Hočah, K 94.89; učitelj Doberšek 2 K; Amalija Kraut 5 K; J. Stangel 4 K; Marija Anderwald 4 K; gđe. Trezika Kraut 4 K; J. Vedenik 2 K; Mimica Pahernik, Vuhred, 20 K; Anton Hren, nadučitelj na Muti, 5 K; J. Vidmajerjeva 2 K; Minka Pretnar 2 K; P. Viher v Vuzenici 2 K; J. Munih 1 K; Mirko Lešnik 5 K; Jakob Verdnik, Otiški vrh, 10 K; prof. Ivan Mrav-

Ivan v Mariboru, 10 K; Ivan Perko v Kamnici 10 K; dr. Skapin 1 K; R. Maister 1 K; dr. Ivan Rudolf Konjice, 20 K; učitelj M. Verk 50 K; Anton Birmaier 2 K; J. Breskvar 2 K; Marija Dolar, soproga c. kr. profesorja v Mariboru, 10 K; Franc arinič 10 K; L. Pergler 2 K; inženir Mencinger v Mariboru 10 K; Rudolf Ahtik v Mariboru 10 K; Alojzij Malenšek v Mariboru 10 K; gđ. Milka Kormanova v Mariboru 20 K; Franc Premelč 8 K; Fric Perme 10 K; gđ. Lojzika Mlekuš 10 K; Rudolf Osvald, trgovec na Jesenicah, 101 K; Mirko Korenčar 50 K; Franc Majcen, železniški uradnik, 10 K; J. Werleš 2 K; Franc Vidovič 10 K; gđ. Ilka Golec 5 K; R. Viher v Vuzenici 20 K; Posojilnica v Framu 100 K; Miklavž Rihter v Novišti 10 K; gđ. Iva Strnišova v Jesenicah 10 K; Josip Kump 10 K; Jakob Vrečko v Mariboru 5 K; neimenovan nabral v veseli družbi pri Lloyd v Ljubljani 43 K; iz pušice v Narodnem domu v Mariboru 55,20 K; Anica dr. Robičeva v Ljubljani 20 K; Ivan Kreft pri Sv. Juriju 20 K; I. Kelc v Novišti 5 K; gđ. Ludmila Poljanec v Kapeli 1 K; gđ. Hermina Mahorčič 3 K; gđ. Marica Pušenjak 10 K; Quirin Pertl 1 K; Ivan Mihelič 5 K; Lojza Hleb 2 K; Janko Pahernik, veleposestnik v Vuhredu, 20 K; Franc Žihner, nadučitelj v St. Juriju ob južni žel., nabral na gostiji g. Šireca 36 K; J. Kopic, nadučitelj v St. Lenartu, 100 K; Anica Schmidlechner v St. Juriju ob Ščavnici, 5 K; Ivan Kocmut pri Sv. Lenartu 10,06 K; Maks Cukala pri Sv. Juriju ob Taboru, 5 K; dr. Tiplič, zdravnik pri Sv. Lenartu v Slov. gor., 100 K; V. Prorazik, lekarnar v Konjicah, 10 K; Mara dr. Gorišekova pri Sv. Lenartu v Slov. gor. 60 K; Davorin Polič pri Sv. Lenartu 20 K; Josip Druškovič v Slovenjgradcu 20 K; župnik Miloš Šmid v Solčavi 100 K in 45 K, katere so darovali Lučani in Solčavani mesto gostije luškega župana; Ivan Šepić v Konjicah 20 K; Jakob Švikart v Draučah 2 K; Josip Tušak mlajši pri Sv. Antonu 100 K; Ivan Gorišek, župnik v Zg. Ponikvi, 100 K. Prispevke je pošiljati na naslov: „Moška podružnica Družbe sv. Cirila in Metoda v Mariboru, Solski odsek.“

Dijaški kuhinji v Mariboru so darovali p. n.: Matija Peklar, župan, Sv. Jakob v Slov. gor., 20 K; Franc Pišek, državni poslanec, Orehova vas, 10 K; M. Štraki, župnik, Sv. Peter pri Mariboru, darovodnik inštalacije g. Bohanca Ivana, 20 K; Josip Zidanšek, ravnatelj dijaškega semenišča, Maribor, 10 K; dr. Josip Somrek, bogoslovni profesor, Maribor, 20 K; dr. Franc Krulje, nadžupnik, Laški trg, 20 K; Sim. Duman, uradnik kmetijske zadruge, Rače, 20 K; I. Paulšek, nadučitelj, Rače pri Mariboru, 5 K; dr. Karel Škapin, c. kr. poročnik, Maribor, 1 K; Anton Peršuh, c. in kr. vojni kurat, vojna pošta št. 336, 20 K; Ferdinand Herzog, posestnik, Ljutomer, 4 K; Kmetijska zadruga, Rače, 20 K; Anton Dolar, c. kr. stotnik, vojna pošta št. 650, 20 K; Mart. Medved, župnik, Laporje, 50 K; Pavel Holman, kaplan, Maribor, 16 K; Ivan Vedečnik, kaplan, Vitanje, 10 K; Josip Mursa, posestnik, Krapje, 10 K; Hnt. Ravšl, župnik, Cirkovec, 10 K; dr. Jakob Žmave, c. kr. profesor, Ljubljana, 4 K; dr. Florijan Kukovec, odvetnik, Slov. Bistrica (Pristernik contra Brumec) 20 K; Kaučič Janko, učitelj, Remšnik, nabral v družbi 20 K; Franc Štuhar, župnik, Sv. Jurij ob Ščavnici, kruh sv. Antona, 100 K; Tiskarna sv. Cirila v Mariboru, brezplačen tisk zahvalnih dopisnic, 6 K; dr. Pavel Turner, veleposestnik, Krčevine pri Mariboru, 20 K; Elizabeta Mravljak, soproga c. kr. profesorja v Mariboru, 10 K; rodoljub od Sv. Ane v Sl. gor., nabral pri pogrebu g. Stelzerja, 7 K; Alojzij Jureš, veleposestnik, Boreci, 10 K; Alojzija Kupljen, c. kr. poštarica, Mala Nedelja, 10 K; Franc Senčar, trgovec, Mala Nedelja, 10 K; dr. Florijan Kukovec, odvetnik, Slov. Bistrica (Vidmar contra Mesarič) 20 K; Simon Cvahte, solski ravnatelj, Mala Nedelja, 10 K; Ferdinand Pšunder, župnik, Sv. Boltenk, 10 K; A. Trinkaus, provizor pri Sv. Jerneju nad Muto, 10 K; Ernst Trstenjak, c. kr. profesor, Inomost, 25 K. — Vsem cenjenim gospodom darovalcem črna hvala! Profesor M. Pirc, Maribor.

Neokusno se človeku zdi, da naredbi list c. kr. štajerske namestnije v svoji števil. 13 z dne 27. sušca t. l., str. 354, priobčuje podeljenje svetinje bivšemu kn. šk. profesorju bogoslovja, sedaj dekanu i župniku v enem stavku z nekim nemškim čevljariem, kateremu sicer vso zasluženost čast! — Res se zdi to demokratsko, ko bi dobro ne vedeli, kakih misli do nas Slovencev, zlasti do duhovnikov, so v Gradcu. S takim demokratiziranjem naj prične svetna gospoda pri sebi; ali bi se kakemu ostarelemu, zaslužnemu c. kr. glavarju s takim ravnanjem slavnega namestnika posebno prikupila?

Natečaj za Krekov spomenik. Na Pogačarjevem trgu v Ljubljani, bodisi na terasi ali pred teraso, se bo postavil pokojnemu dr. Jan. Ev. Kreku spomenik iz marmorja, obrnjen proti Ljubljani, s stolno cerkvijo v ozadju. Slovenski kiparji se uljudno vabijo, da pošljejo za ta spomenik načrte v merilo 1:10, na katerih naj se nekoliko tudi očrta ozadje, gibor za Krekov spomenik, v roke g. akad. slikarja Rih. Jakoviča v Ljubljani, do konca meseca oktobra 1918. Načrti naj se pošljejo brez umetnikovega imena, a z njegovim geslom označenim v zapečatenih ovitkih: ima pa naj se pridene v posebnem, tudi zapečatenem pismu, na katerem je zapisano geslo. Po preteku roka bo izbral odbor razsodišče, ki bo presodilo poslane načrte. Umetniku, čigar načrt bo

po sodbi razsodišča najprimernejši, se prisodi nagrada 1000 K in on je zavezan, po svojem načrtu, iz označene tvarine, v označenem obsegu izvršiti in postaviti tekom dveh let po sprejetju načrta spomenik. Skupni stroški za spomenik ne smejo presežati 1000 K. Kiparsko delo naj bo iz belega marmorja; c. postavku bo odločal kipar. Načrt, ki bo za prvim razsodišču najbolj ugaljal, dobi nagrado 500 K. — V Ljubljani, dne 20. aprila 1918. — Odbor za Krekov spomenik.

Za „Krekov dom“. V Ljubljani se je osnoval odbor, ki namerava zgraditi dom, pod čigar streho se bodo stekale vse niti socialnega dela na Slovenskem; v njem naj se snuje in kuje vsakršna gmotna in moralna pomoč Slovence in kolikor mogoče tudi Hrvat in Srbi. Tu naj bi imeli svoj prostori: kmetjsko in delavsko tajništvo; dobrodelna pisarna in posvetovalnica za invalide, vdove in sirote ter vse mogoče druge pomoči potrebne; Rafaelova družba za izseljence; posredovalnica za delo in službe; prenočišča in kuhinja za potujoče; brezalkoholna obednica; ljudska knjižnica in čitalnica, narodna zborovalnica. Noč in dan naj v domu valovita življenje in delo, ki ju je pokojnik tako ljubil; kakor čebelnjak bodi „Krekov dom“, v katerega in iz katerega naj vro naši ljudje kakor pridne čebelice. Lep in prostran bodi ta dom, kakor je lepa in prostrana naša jugoslovanska domovina. Tu bodi vsak naš človek doma. Darove sprejema „Dobrodelna pisarna“, Ljubljana, Alojz Š.

„Luč“, almanah hrvatsko-slovenskih katoliških dijakov, izide nekako sredi meseca maja, vsekakor pa še pred koncem šolskega leta. Vsled štrajka stavcev v zagrebških tiskarnah tiskanje ne gre po redu, kakor bi drugače moralo iti. Opozorjamo pa že sedaj, da bo almanah bogat in zanimiv po vsebini in da se je vse storilo, da se zahtevam, kolikor je pač danes mogoče, popolnoma ugoti. Od Slovencev so poslali prispevke: Jože Plot, Bitenc Radoš, Iv. Stanonik, Jože Štabej, F. S. Šegula, Narte Velikonja in drugi. Sprejelo se je le najboljši, za kar nam jamči priznani slovenski urednik. Ker se bo vsled pomankanja papirja tiskalo le omejeno število izvodov, svetujemo, da si naroči almanah vsakdo kolikor mogoče hitro, ker je druga izdaja nemogoča. Cena mu je: za dijače 3 K, za druge 6 K. Naročila naj se pošljajo na naslov: dr. Stjepan Markulin, odvjetnik, Zagreb, Kurečeva ulica 3.

„Jubileum velke doby“ je naslov krasni češki knjigi, v kateri so na kratko opisani oni svetli knevi, ki je pred 50 leti polagal naš bratski češki narod temeljni kamen svojemu prosvetnemu hramu narodnemu Divadlu (gledališče) v Pragi. Dne 16. maja t. l. slavi češkoslovaški narod 50letnico tega velikega dogodka na slavnosten način. Opozorjamo na velik kulturen in naroden pomen te redke proslave s prošnjo, da bi si vsak izobražen Slovenec naročil to knjigo. Knjiga se naroča na naslov: Slavnostni izbor pro jubileum Narodního Divadla, Praga, Betlemska ul. 1. Cena 6 K.

Dramatično društvo v Mariboru. Na veliko škodo obmejnih Slovencev ima ves čas vojne vojaška oblast zasedeno dvorano mariborskega Narodnega doma. Dramatično društvo ni moglo ves ta čas prirediti nobene predstave in nobenega koncerta. Neposredno pred izbruhom vojne je priredilo na poziv vseh narodnih društev veliko narodno slavnost ter si nabavilo zanj krasnih narodnih noš, ki so stale tisočake. Ker bi pa bilo Dramatično društvo v normalnih razmerah tisto slavnost ponovilo na vseh odrih slovenskega ozemlja, bi bili ti dolгови kmalu izginili. A je prišlo drugače. Vojaška oblast je zasedla Narodni dom, in v istem trenutku se je prekinilo vzgojevanje ljudstva. Da pa društvo vsled slabega gmotnega stanja ni trpelo, temveč se še celo rešilo vseh svojih dolgov, zato se imamo zahvaliti članom, ki so pri vsem tem vstrajali pri društvu in tistim, ki so zadnje leto v velikem številu nanovo pristopili ter s tem pokazali razumevanje važnosti Dramatičnega društva. Nobeno drugo društvo ne more gojiti družabnosti v fisti meri, kakor ravno to društvo pri svojih prireditvah. Zdaj, ko pričakujemo s precejšnjo gotovostjo, da vrne oblast dvorano njenemu pravnemu namenu, se bliža zopet čas, ko bo skrbelo Dramatično društvo za igre, koncerte itd. Kdo pa je Dramatično društvo? To ni morda družba akcijonarjev, kakor se snuje sedaj v Ljubljani, temveč Dramatično društvo v Mariboru so vsi Slovenci v Mariboru in v okolici, ki so njegovi člani. Precej jih je že priglasilo svoj pristop, druge pa prosimo tem potom, da pristopijo k društvu do prihodnjega obnove zboru, ki se vrši v soboto, dne 11. maja 1918, zvečer ob pol 8. uri v Narodnem domu. Občni zbor bo sklepal o prireditvah v letošnji sezoni in vsak član in vsaka članica naj se tega posvetoovanja udeleži. Vsakemu Slovence v Mariboru in v okolici mora biti na tem ležeče, da postane Dramatično društvo zopet to, kar je bilo pred vojno, hiša umetnosti in hiša neprigiljene zabave. Da pa to hvaležno delo lahko vrši, mora biti vsak posamezni Slovenec član društva, mora skušati spraviti na obnem zboru delavne ljudi v odbor in staviti tam primerne predloge, ne sme pa brezbržno stati izven društva, in samo kritizirati ter dajati post festum nasvetov. Kdor se sam odtegne temu izključno le kulturnemu

delu, ravna smešno, če samo kritizira delo drugih. Vsakdo ima ne samo pravico, temveč dolžnost, da sodeluje kot član ali aktivno, ali pa z nasvetom. — Odbor.

Poštarne pošiljke vojnim vjetnikom v Italiji. Skupni centralni poizvedovalni urad za vojne vjetnike je prejel od italijanskega Rdečega križa brzojavno vest, da prihajajo, kakor naznanjajo vojaški krajevni poveljniki v Italiji, poštarne pošiljke iz monarhijske za vojne vjetnike pokvarjene in razbite in z nerazločnimi naslovi. Les je povečini preslab. Italijanski Rdeči križ priporoča, da ovtjajo pošiljatelj zavoj je tudi še v platno. Četudi ne bo mogoče dobiti največ slučajih platna, svetuje poizvedovalni urad za vojne vjetnike nujno, da volijo pošiljatelj solidne ovoje, močan les, če mogoče vsaj pol palca debel, in da razločno napišejo naslov.

Brzojavke v Rusijo zopet dovoljene. Trgovsko ministrstvo razglasa, da so brzojavke na naše vojne vjetnike, ki se nahajajo v ruskem vjetništvu, zopet dovoljene. Pristojbina znaša za vsako besedo 1 K. Dovoljeno je tudi, da se sme naprej plačati pristojbina za odgovor na brzojavko.

Svarilo! Elektrarna v Fali pri Rušah resno svari, da se naj nihče ne dotakne električne žice, ki je napeljana od elektrarne v Fali do tovarne v Rušah. Naj se tudi nihče ne dotakne električnih žic, ki vise navzdol, kajti v vsakem slučaju bi bila smrt neizogibna. Predvsem naj stariši svarijo svoje otroke, naj ne plezajo po lesenih drogih, da se ne dotaknejo nobene električne žice, ker se v njej nahaja zelo močan električen tok.

Gospodarske novice

Trgovina s sadjem in zelenjavo prosta. Predsednik urada za ljudsko prehrano je odredil, da bo do dne 1. avgusta trgovina s sadjem in zelenjavo prosta, to se pravi, da ne bo treba več prositi dovoljenja za razpošiljanje tega blaga po železnici. — Kar pomaga sedaj to dovoljenje, ko pa ni nikjer več sadja!

Preskrba z mlekom. V soboto, dne 4. maja, ob 4. uri popoldne, se vrši na prehranjevalnem uradu mariborskega okrajnega glavarstva (Edmund Schmidova ulica) seja odbora za preskrbo prebivalstva z mlekom. Na dnevnem redu: Zvišanje cen mleku in rekvizicija molznih krav.

Mlekarna v Hočah pri Mariboru ima svoj občni zbor dne 12. majnika ob 2. uri popoldne v gostilni Stanica v Hočah. Prosi se, da se člani tega obnovega zbora polnoštevilno udeležijo.

Tobak za pipe. Tobačna uprava je naznanila vsem tobačnim trafikam, da jim bo odslej naprej odhajala takozvani „vojni tobak“ za pipe. Ta tobak pač ne bo nič drugega nego suho bukovno listje in hmelj starih letnikov, saj je tobačna uprava dosedaj kupila že 80.000 stotov starega hmelja, katerega bo prodajala kot tobak. Ubogi kadilci!

Dopisi.

Maribor. Med Nemci je radi prehrane prišlo do precejšnje napetosti. Nemška uradniška stranka očita nemški vladajoči stranki razne nepravilnosti glede prehrane. Tako n. pr. očitajo v listu „Untersteirische Volkszeitung“ ravnatelj mestne klavnice A. Kernu, da je na svojo roko spravil iz Maribora v Ljubljano 1 vagon prekajenega mesa, ki je bil določen za Maribor. Kern namerava tožiti omenjeni list. Tudi nadučitelj Höltschlu, ki vodi pisarno, kjer se delijo mlečne karte, očitajo razne netočnosti. O gostilni Dabringer piše „Arbeiterwille“, da prinašajo gospodje z magistrata tje fino belo pecivo, n. pr. kiflice, žemlje itd. — Tako se tepejo Nemci med seboj. Ali so omenjeni očitki resnični, ne bomo preiskovali, a pozorno bomo sledili razvoju teh dogodkov.

Maribor. Letni redni občni zbor Slovenske čitalnice v Mariboru se vrši v soboto, dne 4. t. m., ob 8. uri zvečer v klubovi sobi v Narodnem domu v Mariboru z običajnim dnevnim redom. Člani se uljudno vabijo, da se udeležijo obnovega zbora v polnem številu! — Odbor.

Maribor. Za junijsko porotno zasedanje mariborskega okrajnega sodišča so bili za porotnike izžrebani sledeči: Iz Maribora: trgovec Martin Gajšek in Ivan Andrašič, špediter Alojzij Dolamitsch, ključavničar Karel Hitzl, posestnik Frano Havliček, strojevodja Jožef Haupt, kavarnar Otmar Hummel in krznar Maks Granitz; posestnik Pavel Hojnik v G. Bistrici; posestnik Janez Schweiger, Kumen; posestnik Pavel Vernik, Spodnje Hoče; posestnik Florijan Leskovar v Spodnji Novivasi; posestnik Janez Hlade na Jelovcu; poštni nadoficijal Leopold Košenina, Krčevine; posestnik Janez Stanic v Spodnjih Hočah; posestnik Gašpar Gaube, Špičnik; posestnik Matija Korošak, Boreci; trgovec Janez Boldin, Sv. Lovrene nad Mariborom; trgovec Alojzij Gottlieb, Križevci; posestnik Jožef Herman, Kumen; posestnik J. Stan-deker, Ploderšnica; posestnik Simon Holler, Partinje; posestnik Janez Strohmaier, Ptuj; posestnik Vinko Pristovnik, Spodnja Novavas; steklar Fr. Wirth, Ljutomer; veleposestnik Franc Germut, Rudečberg; posestnik Janez Hölbling, Muta; gozdar Emil Weigel, Gornja Bistrica; posestnik Alojz Laurencič na Siemenu; posestnik Franc Artenjak, Gornji Breg;

vpokojeni stražmojster Jožef Kirar, Sv. Peter; trgovec Franc Uranjek, Gornja Polskava; posestnik Fr. Anz, Pohorje; veleposestnik Avgustin Lešnik, Sv. Lovrenc in posestnik Franc Hazel, Viltuž. Kot nadomestni porotniki: tesarski mojster Josip Nekrep, posestnik Franc Pergler, mizarjski mojster Anton Muhič, trgovec Emil Roze, barvar Ludovik Zinzhauer, mesar Jožef Merkl, trgovec Franc Pirhan, gostilničar Anton Voh in mesar Oton Polegeg, vsi v Mariboru.

Sv. Miklavž pri Mariboru. V naši občini se klati okrog znana oseba, ki kaže ljudem nemško pisano besedilo, katerega pa ljudje ne razumejo, in podira podpise za zasebne namene. Sviri se, da nihče ne podpiše kaj takega, kar je pisano v nemškem jeziku in česar ne razume.

Zitečka vas. V soboto, dne 27. aprila, je umrla po dolgi in hudi bolezni g. Lojza Požegar, soproga tukajšnjega nadučitelja g. Avgusta Požegar, stara 57 let. Rajna je bila vzor slovenske žene in matere. Pogreb se je vršil v torek, dne 30. aprila, na pokopališču k Sv. Martinu. Svetila ji nebesa luč!

St. Ilj v Slov. gor. Slavnost, ki se je vršila dne 28. aprila v Slov. Domu v proslavo godu presv. cesarice Zite, je vrgla lep dobiček, nad 500 K. Samo Dekliška Zveza je v „I. jugoslovanski kavarni“ napravila čistega dobička 273 K, kateri se tako-le razdeli: Za slovenske slepce v Gradcu 50 K, za slovensko šolo v Mariboru 50 K, za Tiskovni dom v Mariboru 50 K, za dijaško kuhinjo v Mariboru 50 K in za Slovensko Stražo 73 K. Bralno društvo je od vstopnine darovalo 60 K za invalide, 30 K za Slovensko Stražo in 30 K za slovensko šolo v Mariboru. Odbora Bralnega društva in Dekliške Zveze se tem potom zahvaljujeta vsem, ki so pripomogli, da se je naša patriotična slavnost tako veličastno obnesla. Predvsem zahvala dičnim gostom iz Maribora, domače in sosednjih župnij, požrtvovalnim mladenkam in gospodinjam za darila in sodelovanje, gospe Poljančevi za prepušitev prostorov za kavarno, igralkam in pevcem ter sploh vsem, ki so pripomogli, da smo obmejni Slovenci in Slovenke tako lepo proslavili god naše ljudomile cesarice Zite. — Omenjamo, da se slovenska društva v St. Ilju pripravljajo na slavnost obletnice jugoslovanske deklaracije. — Bralno društvo in Dekliška Zveza.

Sv. Lenart v Slov. gor. God presv. cesarice Zite je slavila tukajšnja ponemčevalnica v znamenju novega kurza vsenemških patriotov, kojih zvestoba do habsburške dinastije je vsaki dan na odpoved. Da bi od prusakov ustanovljena šola izvesila avstrijsko zastavo avstrijski cesarici na čast! Kaj še! Nobene! Seveda, kadar oboževani Wilhelm slavi kako slavje, je treba celo poslopje našpikati s pruskimi zastavami in zastavicami. Ali niso ti nemškutarski zagrizenci imenitni avstrijski patrioti? In ti ljudje so nameravali nas Jugoslovane natolcevati in črniti pred samim cesarjem veleizdajstva, ker se hočemo po stoletnem trpljenju otresti suženjskih verig in postati v okviru habsburške monarhije svoji gospodarji v lastni hiši! Svetujemo višji šolski oblasti, da natančneje preišče to prusko gnezdo in puncto vzgoje patriotičnega čuta do staroslavne Avstrije in habsburške dinastije, sicer bodo čudnopatriotični ptiči zapuščali to kukavičjo valilnico. Od naših hohenzollernskih — krošnjarjev zvestobe na odpoved pa zahtevamo, da pri prihodnji slavnosti naše miroljubne cesarice razobesijo edino avstrijske zastave. — Dostavek uredništva: In vendar se še najdejo slovenski starši, ki pošiljajo svoje otroke v to šolo — mučilnico.

Ptuj. Dne 18. aprila je v Gospodu preminula nadučiteljeva vdova Otilija Strelec. Njej je sledila dne 22. aprila sorodnica Helena Možina, vdova po nadučitelju Možina. Svetila vrlima pokojnicama nebeska luč!

Ivanjceveci. Tukajšnjega kovača Jožefa Stihla hči Jožefina, stara 21 let, je umrla po daljši bolezni v bolnišnici v Koprivnici ter bila tamkaj dne 17. aprila t. l. pokopana. Bila je članica svetinjske Marijine družbe. N. v. m. p. l.

Slov. Bistrica. Minuli petek je sklical nemški Schulverein v našem mestu političen shod. Ker pa so Bistričani čitali na oglasu, da imajo dostop samo le Nemci, si ni upal nihče iti na shod in potovalni učitelj je moral svojo učenost razkladati praznim stolom. Okrajno glavarstvo pa opozarjamo, da shoda ni prepovedalo in upamo, da bomo torej tudi Slovenci imeli v slovenskem mestu pravico zborovati.

St. Ilj pod Turjakom. Tako slovesnega dneva, kakor je bila nedelja 28. aprila, naša župnija menda še ni dočakala. V sredini naših slavnosti je bil naš rodo in mladolinjub dr. Hohnjec. Pri rani maši je govoril v do zadnjega kotička napolnjeni cerkvi na podlagi evangelijskega vprašanja „Kam greš?“, kako mora človek, posebej mladina, imeti vedno pred očmi vzvišeni namen svojega življenja. Ta namen najlažje in najgotovše doseže, če se drži gesla: Po Marjo k Jezusu. Ustanovil je nato Marijino družbo za fante in sprejel nanovo več deklet. Kdo se ni veselil iz srca, ko je gledal oni veličastni prizor, toliko deklet in mladeničev zbranih okoli oltarja. Popoldne je tisočera množica verno poslušala g. dr. Hohnjeca, ki nas je s svojo živo besedo vnel v ljubezni do blage cesarice in nas spominjal obletnice majniške deklaracije, razložil nje pomen tako lepo, da se morajo odpreti oči tistim, ki so še drugih misli. Povedal je pri tem več takih, da jih ne bomo pozabili. Na to-le

dvojno slavnost je merila deklamacija in petje. Veličastno je odmevala pesem številnega deklškega zbora „Slovenka sem.“ Pri igri „Bogomila“ je bilo ganjeno marsikatero srce. Vsi so svoje vloge lepo rešili. Hvala vsem, ki so sodelovali! Kaj takega se more le prirediti, ako vsi sodelujemo. Zato pa s skupnimi močmi naprej! Občudovali smo tudi, da se naši župljani in sosedje ne strašijo dolgega in težavnega pota, če se nudi priložnost, da morejo kaj dobrega slišati in kaj lepega videti. Pri slovesnosti so bili med drugimi tudi: vlč. g. župnik iz St. Vida in St. Florijana, šmartinski č. g. kaplan je prinesel pozdrav od vlč. g. nadžupnika iz Šmartna. Videl si tudi več odličnih gostov iz Mislinje. Drugi ljudski tabor je bil to v Žit. Ilju, pa vse tako mirno. Tako je prav! Vsi enega srca in enega duha. Slovesnost sta zaključili „Cesarska pesem“ in „Hej Slovani!“ — Na splošno željo se igra ponovi v nedeljo, dne 5. maja, po večernicah.

Celje. V Gradcu je bil v torek dne 30. aprila obsojen tukajšnji sodni praktikant dr. Fohn, ki je bil tekom časa ukradel razne starine iz Celjskega muzeja, radi tatvine na 10 mesecev težke ječe, njegova nevesta E. Roschanz na nemški deklški šoli v Celju, hči deželnosodnega nadsvetnika Roschanza, pa radi krivega pričevanja na 14 dni zapora.

Celje. Za letošnjo majniško porotno zasedanje so bili izžrebani za porotnike sledeči: Dr. Rih. Cirkast, odvetnik v Kozjem; Ivan Habjan, mesar, Šmarje pri Jelšah; dr. Fr. Mayr, odvetnik v Šoštanju; dr. Josip Kolšek, odvetnik v Laškem; Franc Breznik, posestnik v Jezercu; Hubert Galle, graščak v Lembergu; Josip Mahkovec, trgovec v Retjem; Jos. Hočevar, krojač v Celju; Florjan Gajšek, trgovec na Linskem; Josip Pauer, trgovec v Braslovčah; Ant. Stefančič, trgovec, Sv. Florijan; Josip Mlaker, posestnik, Ponikva; Robert Kunec, posestnik, Hrušove; Janez Ferlež, mlinar, Sibenek; Anton Stermšek, posestnik, Mozirje; Franc Založnik, trgovec, Zibika; Franc Kovač, čevljar, Konjice; Anton Strojnik, latnik žage v Šoštanju; Martin Jug, trgovec, Sv. Peter pod Sv. gorami; Martin Večaj, posestnik, Sv. Pavel pri Preboldu; Jakob Leskošek, mesar v Celju; Janez Verhenjak, posestnik v Pamečah; Josip Uršič, veletrgovec v Brežicah; Franc Pečnik, trgovec v Celju; dr. Karel Gelingsheim, višjesodni svetnik v ...; dr. Josip Georg, odvetnik v Šmarju pri Jelšah; Josip Weber, policijski nadzornik v p. v Konjicah; Krajnc, posestnik v Vojniku; Anton Hočevar, posestnik, Gomilsko; Franc Kinc, posestnik, Sv. Jurij ob južni žel.; Martin Schuster, trgovec, Mozirje; H. Findeisen, mestni uslužbenec v Celju. Kot nadomestnik, Črnlca; Ernst Kos, trgovec, Podstreda; Val. ni porotniki: Franc Schirber, klobučar v Celju; Jan. Franc Skaza, posestnik, Škale; Anton Oset, posestnik, Strenčan, posestnik v Levcu; dr. Zangger, odvetnik, Celje; Martin Marovt, posestnik, Žalec; Janez Skaberne, klepar, Celje; Julij Žigan, trgovec v Žalecu; Anton Kolenc, trgovec, Celje; Franc Pikel, trgovec, Sv. Pavel; Avgust Bračič, mizar v Celju.

St. Jurij ob južni žel. Čudno se človeku zdi, če pride v St. Jurij ter pri kolodvoru vidi na deski napis: „Kein Trinkwasser.“ Pride li na Šentjursko postajo več Nemcev nego Slovencev? Ali se samo le Nemci opozarjajo na nepitno vodo, a Slovenci, ne večji nemščine, pa bi naj nezdravo kalužnico pili?! Napisi pri okrajnih cestah so samo nemški, kot da bi bil trg St. Jurij kje na Gornjem Štajerskem. Se glase: „Nach Hochenegg, Trennenberg u. Ponigl“, potem: „Nach Süssenheim, Laack, Montpreis.“ Ali bi ne zamogle občine temu ponemčevanju ugovarjati?

Šmarje pri Jelšah. Vabimo na občni zbor, ki se vrši dne 9. maja ob 1/2 11 uri dopoldne v sobi št. 16 c. kr. okrajne sodnje v Šmarju. Če bi ta občni zbor po § 12 društvenih pravil ne bil sklepčen, vrši se pol ure pozneje, če oziraje se na število udeležnikov. Dnevni red: Poročilo društvenega odbora o delovanju leta 1917, volitev odbora, volitev pregledovalcev računov, slučajnosti. Oobor.

Najnovejša poročila.

Položaj v parlamentu.

Današnji nemški listi poročajo, da so bili z danes, dne 3. maja nenadoma sklicani načelniki strank h konferenci k predsedniku drž. zbornice dr. Grossu. Čehi in Jugoslovani se te konference ne bodo udeležili. Pri tej konferenci bo baje ministrski predsednik vitez Seidler podal važno izjavo glede nameravanih novih vladnih narodno — političnih odredb. Govori se o ustanovitvi okrožij na Češkem kakor si želijo Nemci in o nemškem državnem jeziku. Vlada hoče baje nemške zahteve oktroirati. Slišijo se glasovi, da želi vlada zavleči sklicanje parlamenta.

Pruska volilna reforma — padla.

V četrtek, dne 2. maja se je v pruski poslanski zbornici vršilo glasovanje o predlogi glede uvedbe splošne, enake, tajre in direktne volilne pravice. Za prusko zbornico vladna predloga je bila odklonjena z 235 proti 183 glasovi. Sprejet pa je bil nasprotni predlog za uvedbo pluralne volilne pravice z 232 proti 183 glasovi. Proti splošni, enaki, tajni in direktni volilni pravici so glasovali konservativci, svobodni konservativci, 34 nacionalnih liberalcev in 15 centromovcev. Za predlog: napredna ljudska stranka, Poljaki, socialni demokratje, centrom razun 15 članov, 3 konservativci, 37 nacionalnih liberalcev in 2 konservativna hospitant, 4 centromovci so se vzdržali glasovanja.

Iz najnovejšega nemškega uradnega poročila.

Berolin, 2. maja.

Francosko bojišče.

Položaj na frontah nespremenjen. Artilerijska borba za goro Kemmel se nadaljuje. Med reko Somme in potokom Luce od časa do časa hudi artilerijski boji.

Vahodno bojišče.

Nemške čete so zasedle ukrajinski mesti Feodosia in Sebastopol na polotoku Krim.

Preobrat v Ukrajini

Iz Berlina poročajo, da so odposlanci kmet-ske stranke v Ukrajini dospeli v Kijev in so strmoglavili staro Rado, doseđanje vlado. Nova vlada je takoj izjavila, da stoji na stališču miru, sklenjenem v Brestu-Litovskem. Osebe, ki so jih Nemci vrgli v Kijevu v ječe, so takoj spustili na svobodo. Položaj v Ukrajini se je tako spremenil, da je nemški poveljnik v Ukrajini, maršal pl. Eichhorn smatral za potrebno, izdati stroge varnostne odredbe. Med ukrajinskim ljudstvom ne uživajo Nemci posebnega spoštovanja. Nasilno odzemanje žita in druge odredbe nemške vojaške oblasti so izzvale v vsej Ukrajini ljudski odpor. Ljudstvo se z vsemi štirimi brani oddati Nemcem in Avstrijcem žito in je za odpor oboroženo celo s strojnimi puškami. Dosedanja ukrajinska vlada je bila sestavljena iz mestnih, nova vlada pa iz kmetjskih zastopnikov, ki bodo najbrž še bolj samozavestno nastopali kakor prejšnja Rada. Položaj je takšen, da je stališče nemškega maršala Eichhorna omajano. Očitajo mu, da je vsenemškega mišljenja in ravnanja.

Prodiranje Angležev v Mezopotamiji.

Iz Londona se dne 30. aprila uradno poroča: Dne 27. aprila so angleške čete zasedle mesto Khifri (leži 170 km severovzhodno od Bagdada). Dne 29. aprila so pa angleške čete zavzele mesto Tas Churmati (leži 40 km severozahodno od Khifri), kjer je bilo vjetih 3300 Turkov, vpletenih 6 topov in mnogo drugega vojnega gradiva. Angleške čete zasledujejo bežeče Turke.

Novi boji v Palestini.

Iz Carigrada se dne 1. maja uradno poroča: V dolini reke Jordan severno in severovzhodno od mesta Jeriho je prišlo do novih bojev, ker skušajo močni angleški infanterijski in kavalerijski oddelki vdreti na vzhodni breg reke Jordan. Vsi angleški sunki so bili odbiti.

Naznanilo.

C. kr. avstrijski vojaški zaklad za vdove in sirote pod najvišjim pokroviteljstvom Njegovega cesarskega in kraljevega Apostolskega Veličanstva

zavarovalni oddelek

otvoril je za politične okraje: Celje, Gornjigrad, Konjice, Brežice, Slovenjgradec, Maribor, Ptuj, Ljutomer in Radgona

ekspozituro

s sedežem v Mariboru,

Viktringhof-ova ulica št. 25.

Cirilova Tiskarna v Mariboru vljudno naznanja vsem cenjenim odjemalcem, da je prisiljena od **zadajnaprej** pošiljati naročeno blago „priporočeno“, radi česar se bodo reči seveda podražile za 25. vin. Izgubi se namreč zdaj na pošti silno veliko pošiljatev, da celih velikih zavojev, česar seveda pošta ne povrne. Zato prosimo, da cenj. odjemalci kolikor mogoče naročijo več reči skupaj da se ne izda preveč za nepotrebne poštnine.

Molitvenike za birmance. Botri najrajši kupijo birmancu lep molitvenik za spomin. Prav je tako. Pa kje ga dobiti in kakšen naj bo? Kakor vsega, primanjkuje letos tudi molitvenikov, ker knjigovezi skoraj nič več ne delajo radi pomanjkanja materiala. Radi tega nekaterih molitvenikov ni več dobiti. **Tiskarna sv. Cirila v Mariboru še ima v zalogi in toplo priporoča** nekaj sledečih prav primernih **molitvenikov za birmance** v različnih vezavah, vse **z zlato obvezo s poštnino vred** po poleg stoječih cenah:

Marija Kraljica vseh svetnikov po K 3.10; 3.30; 4.10.
Marija varhinja nedolžnosti po K 2.90; 3.10.
Rajski glasovi po K 2.90; 3.10.
Češčena si Marija po K 1.40; 2.90; 3.30.
Skrbi za dušo po K 2.90; 3.10; 4.10.
Duhovno veselje po K 3.—; 4.30; 4.70; 4.90.
Jezus prijatelj otrok po K 2.90; 3.60; 3.80.
Angeľ varih po K 1.80.

Brez poštnine stanejo navedene knjige 40 vin. manj. Za **birmance** najbolj priporočamo „Duhovno veselje“, ker obsega ravno nauk o sv. Duhu in razne pobožnosti k Bogu sv. Duhu.

Naročili smo od navedenih knjig tudi boljše, dražje vezave, a še dozdej sploh **nismo nič** dobili. Ako dobimo, jih še objavimo.

Ti molitveniki se lahko naročijo pri **Tiskarni sv. Cirila v Mariboru**. Doposlali se bodo priporočeno.

Slovenske gospodinje

so povsem znane kot modre in varčne in vendar se dajo glede na čistilna sredstva t. j. nadomestila za milo prevarati od naših škodljivcev, podpirajo s tem nam nasprotne narode v dvojno škodo. — Namenil sem se tem naše c. gosp. opozoriti na to, da je bolje zanesti se na domačina, podpirati slovensko trgovino in industrijo, kar je tem bolj mogoče, ker jamčim, da postrežem vsakega s kar najboljšim nadomestilom mila po zmerni ceni. Razpošiljam po povzetju kar najboljši pralni prašek v zavojih po 5 kg za K 10.— Prosim Vas Vašega zaupanja ter naročite še danes eno poštno pošiljatev tega sredstva. Blago je izvrstno. Mnogi, našim ciljem sovražni so že od nas Slovencev obogatili; mogoče se odločite dati svojemu domačinu vsaj skromen zaslužek. Naročite takoj dokler še traja zaloga. Edvard Lackner, trg. agentura Celje (poštni predal.) 89

Iščem na malo posestvo k dvema konjema poštenega, v rseh gospodarskih opravkih skušenega hlapca, ki ljubi delo, ne preklinja, ne pijančuje; subarbitriran vojak in abstinent prednost. Plača po dogovoru. Ponudbe pod naslovom „Vdova“ na upravnništvo Slov. Gosp. ali Straža. 84

NADOMESTILO MILA za pranje perila, izborno penete in prekaša vse doslej v prometu se nahajajoče izdelke. 1 Zavoj t. j. 5 kg K 12.—, 1 zavoj z 10 kg K 23.— Preprodajalec dobe popust pri naročbi celega zaboja z 50 kg. Belo mineralno milo za čiščenje rok in finejšega perila, 1 zavoj 32 kosov K 14.—, Nadomestek za toaletno milo v raznih barvah, lepo dišeč, 1 zavoj 32 kosov K 18.—, Toaletno milo s finim vonjem, roza barve, 1 zavoj 24 vel. kosov K 18.— Razpošilja po povzetju. Pri večjem naročilu naj se pošlje polovica zneska naprej. Najmanj se more naročiti en zavoj vsake vrste. Izvožno podjetje M. Jünker v Zagrebu št. 36 Petrinjska ulica 3., III., telefon 23-27.

Slovinci!
Naročajte in
razširjajte
Stražo!

Zahvala.

Za dokaze tolažilnega sočutja povodom dolgotrajne mučne boleznin in prebitke izgube naše predrage, nepozabne soproge, oziroma predobre matere, babice in tašče, gospe

Alojzije Požegar roj. Schwarz

in za spremstvo ranjke na njeni zadnji poti izreka najprisrčnejšo zahvalo v imenu zalujoče obitelji.

Zitečka vas, 30. aprila 1918.

Avguštin Požegar,
nadučitelj

„Slovenski Gospodar“ in „Straža“

se prodajata v naslednjih prodajalnah in tobakarnah:

V Mariboru:

Prodajalna tiskarne sv. Cirila, Koroška ulica št. 5.
Papirna prodajalna Pristernek, Tegetthoff-ova ulica.
Trafika Handl v Tegetthoff-ovi ulici,
Trgovina Czadnik v Stolni ulici.
Trafika na Glav. trgu (zraven rotovža).
Papirna trgovina Weixl Glavni trg.
Lagler Jos. Schmidpl.
Trafika Jož. Ortner, Schmidplatz 2.
Trafika v Gosposki ul. (nasproti hotelu nadvojvoda Ivan).
Trafika v Grajski ulici.
Coretti, Grajski trg 7.
v Tegetthoff-ovi ulici (g. Žifko, blizu glavnega kolodvora).
Trafika Žifko, Melje.
Trafika na Tržaški cesti (nasproti magdalenski cerkvi).
Papirna trgovina Scheidbach, Magdalenski trg 9.
Trafika Maher, Magdalenski trg.
Trafika Neral, Franc Jožefova cesta 31.
Kresnik Ana, Franc Jožefova cesta 33.
Fleischmann v Krčevinah pri Mariboru.
Hauptman Filip, Studenci pri Mariboru.

Andritz pri Gradcu:

Trafika Schlacher Marija.

Brežice:

Trgovina Antona Umek.

Celje:

Papirna trgovina Gorica & Leskošek.
Trafika v Narodnem Domu.
Knjigarna Adler.

Celovec:

Zeitungverschleiss Golob Amon.
Trgovina J. Vajcner, Velikovska cesta 5.

Sv. Duh-Loče:

Kristl Ferdinand (organist).

Dobrna pri Celju:

Trafika Ropan Alojzija.

Dolenji Logatec:

Trafika A. Kraigher.

Fram:

Trgovina Janeza Kodrič.

Gradec:

Zeitungsstand A. Klöckl, Jakominiplatz.
Zeitungs-Exp. Kienreich, Sackstr. 4.

Guštanj (Koroško):

Trgovina Vinko Brundula.

Sv. Ilj pod Turjakom:

Izlaker Filip trg.

Št. Ilj v Slov. gor.:

Trgovec Ivan Plevnik.

Sv. Jakob v Slov. gor.:

Trgovina Frid. Zinauer.

Sv. Jurij ob juž. žel.:

Trgovina M. Zorko.

Kozje:

Trafika Vahčić.

Laški trg:

Trgovina Orolin Jos.

Sv. Lenart v Slov. gor.:

Trgovina Antona Zemljic.

Leoben:

Nickl Rupert.

Ljutomer:

Trgovina Alojzija Vrsič.
Herzog Ferd. trg.

Malmedelja:

Trgovina Senčar Fr.

Makole:

Košorok Martin, Jelovec.

Meran:

Litsner Otto, Meran trg.

Novacerkev pri Celju:

Jankovič Antonija.

Petrovče:

Trgovina Polanc Jozef.

Ptuj:

Trafika Franz Julije Glavni trg.

Pulj:

Krmpotič Jos., knjigotiskar.

Podlehnik pri Ptuj:

Trgovina A. Marinčič.

Radgona:

Weitzinger Ferdinand.
Trgovina Antona Korošek.
Trgovina A. Krempel.

Ruše pri Mariboru.

Organist Ivan Nep. Slacek.

V Slov. Bistrici:

Prodajalna Roze Pičl.

Slov. Gradec:

Trgovina Bastjančič.

Šmartin na Pohorju:

Trgovina Janeza Kos.

Šoštanj:

Trgovina Ane Topolnik.

Sv. Trojica v Slov. gor.:

Trgovina Peter Čaus.

Sv. Tomaž pri Ormožu:

Trgovina J. Kegel.

Sv. Vid pri Ptuj:

Trgovina D. Tombah.
Anton Kmetec, mostnar.

Veržej:

Trgovina Marije Koroša.

Vojnik:

Trgovina A. Brezovnik.

Vransko:

Brezovšek Ernest.

Žetale:

Trgovina Mat. Berlisg.

„Slovenski Gospodar“ izhaja vsak četrtek in stane za celo leto 8 K, za pol leta 4 K, za četrt leta 2 K. Naročnina se najlože pošilja po poštni nakaznici pod naslovom: **Upravištvo „Slov. Gospodarja“, Maribor.** Posamezna številka stane 20 vin.

„Straža“ izhaja vsak ponedeljek in petek popoldne. Naročnina za „Stražo“ znaša za celo leto 12 K, za pol leta 6 K in za četrt leta 3 K.— Naslov za pošiljatev naročnine: **Upravištvo lista „Straža“, Maribor.** Pozamezna številka stane, kedar obsega 8 strani, 20 v, na 4 straneh pa 12 v.

Kdor se n. naročen na „Slov. Gospodar“ in „Stražo“, naj to takoj stori. Oba lista prinašata zanimive novice iz domačih krajev, z bojišč, iz tuje, objavljate važne uradne odredbe, cene živini in pridelkom itd. itd. Naročajte naše liste vojakom na bojišču. Ako hočeš kako reč dobro prodati ali najti kupca, inserira v „Slov. Gosp.“ in „Stražo“.

Gumijza cepljenje trt,

ima na prodaj, dokler je v zalogi

Franc Ogrizek,

trgovec z vinom in sadjem,
G R A D E C, Parkstrasse šte. 7.

Veletrgovina z vinom

tvrdka

F. Cvitanic-vdova

naznanja,

da se s 15. majem 1918 preseli v
Viktringhof-ovo ulico št. 13 v Mariboru.

Kot začetnik

se toplo priporočam preč. duhovščini in cerkvenim
predstojništvom za vsc v mojo stroko spadajoče delo:

Miloš Hohnjec,

kipar in zlatar v Celju,
Gaberje 18 (pri domobranski voj.)

Barve

za barvanje suknjenega blaga
(štofov), kot črne, temno-modre,
temno rjave, temno-rdeče, temno-
zelene in temno sive. Vsak si
sam lahko pobarva platno, volno
in svilo, dobiva se v zabojčkih po 50 v. za izven
Maribora franko proti predplačilu priporoča H.
BILLERBECK, Maribor, Gosposka ul. št. 29.

„Panorama-International“

Maribor, Grajski trg šte. 3, zraven gostilne „Zlato
orlo“ se priporoča na obilen obisk. Odprto cel dan. Vstopnina
30 v, otroci 20 v. Predstava traja 25 minut. Vojni dogodki iz vseh
bojišč, pokrajine vseh dežel celega sveta v naravnih velikostih, slikovite
in razne. Za malo denarja in malo izgubo časa se vidi mnogo zani-
mitivosti celega sveta. Kdor si enkrat ogleda „Panorama“, pride sopot,
ker so vedno nove predstave.

Knjigarna, umetnine in muzikallie.

Goričar & Leskovšek

Celje

trgovina s papirjem, pisalnimi
in risalnimi potrebščinami na
debelo in drobno, priporoča:
trgovcem in preprodajalcem
velikansko izbero dopisnic
XX po raznih cenah. XX
Za gostilničarje:
Papirnat servijete vsled
novih predpisov namestnje v
Gradcu po zelo nizkih cenah.

BARVE

za barvanje volnenega, svilenega in platnenega blaga
se dobijo sledeče: črna, siva, modra, zelena, rdeča,
rjava in lila v zavitkih po 60 vin. v trgovini

Karl Loibner

pri „zvoncu“ Celje.

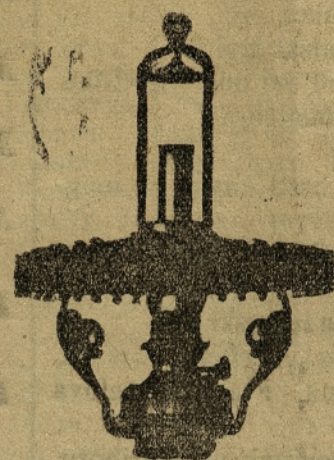
Vsaki si lahko barva obleko in platno sam!

Za eno žensko obleko je treba najmanj 7 zavitev barve
Za eno žensko bluzo „ „ 3 „ „
Za eden predpasnik „ „ 2 „ „

Izvršujejo se tudi poštna naročila! 490

Vsakemu naročilu se priloži slovensko navodilo.

BARVE

Edina štajerska steklarska narodna trgovina
Na debelo!

FRANC STRUPI :: CELJE

Graška cesta

priporoča po najnižjih cenah svoje bogate zaloge steklene in por-
celanaste posode, svetilk, ogledal, vsakovrstnih šip in okrasnih
vode. — Prevzame vseh steklarskih del pri cerkvah in školah.

Najsolidnejša in točna postrežba.

Ustanovljeno l. 1893.

Ustanovljeno l. 1893.

Vzajemno podporno društvo

v Ljubljani

registrovana zadruga z omeljenim jamstvom.

Devoljuje članom posojila proti
poročstvu, zastavi življenjskih polic,
posestev, vrednostnih papirjev ali
zaznambi na službene prejemke.

Vračajo se posojila v 7 1/2, 15 ali 22 1/2 letih v od-
sekih ali pa v poljubnih dogovorjenih obrokih.

Kdor želi posojilo, naj se obrne na pisarno
v Ljubljani, Kongresni trg št. 19, ki daje vsa
potrebna pojasnila.

Zadruga sprejema tudi hranilne
vloge in jih obrestuje po 4 1/2 %.

Društveno lastno premoženje znaša koncem leta 1915
519.848.40 kron. Deležnikov je bilo koncem leta 1915
1924 s 15.615 deleži, ki reprezentuje jamstveno
glavnice za 6.089.850 kron.

Eno cerkev ali altarne slike
poslika katol. umetnik, propa-
tor umeni cerkevne, brezplačno,
le povrnitev režijskih stroškov.
Podrobna pojasnila daje „Revne
pro umeni cirkveni“, Praga-Vino-
gradi, Krameriova 10, Češka.

Kupim kravo in kozo brejo ali s
svežim mlekom. Naslov pove ju-
pravništvo pod „Mleko“ št. 537

Varuhinja starejša, zanesljiva in
poštena, vajena otrok, se sprejme
tako k dvema deklicama v dobro
hišo. Kje pove upravništvo „Stra-
že“.

Pristni čebelni vosek

rumen brez gošče na dnu in če-
bele v panjih kupi V. Herbeck v
Spielfeldu. Za ponudbe z označbo
cene se prosi.

Kislo vodo in vino

razpošilja

A. Oset, p. Guštanj,
Koroško.

Ljudska hranilnica in posojilnica v Celju

registrovana zadruga z nom. zavezom

Obrestuje hranilne vloge po

3 3/4 %

Za nalaganje po pošti na razpolago polo-
žnice poštne hranilnice šte. 92465.

Daje posojila

pod ugodnimi pogoji na vknjižbo, na po-
ročstvo in zastavo. Vknjižbo izvršuje poso-
jilnica brezplačno; stranka plača le koleke.

Uradne ure

vsak delavnik od 9. do 12. ure dopoldne.

OO „HOTEL BELI VOL“, Graška (cesarja Viljema) cesta šte. 9 OO